4 ՅՈՒԼԻՍ 1995, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 126 (880)

Ազգ

Azg

11. **Հայաստանի ռամկավար-ազատական կուսակցութիւն**

Միրզախանեան Ռուբէն Կարլենի
Պետրոսեան Ռաֆֆի Գարեգինի
Դոլաբեան Ֆրունզիկ Վաղինակի

ՀՌԱԿ՝ Հայ դասական կուսակցութիւնների արժանապատւութիւնը պահողը

Յուլիսի 5-ին Հայաստանում առաջին անգամ կը կայանան խորհրդարանական բազմակուսակցական ընտրութիւններ: Հանրապետութեան բնակչութիւնը նոյն օրը իր կամքը կ'արտայայտի հանրաքուէի դրուած ՀՀ Սահմանադրութեան նախագծի վերաբերեալ: Ինչպէս խաղաղակիրթ բոլոր երկրներում, Հայաստանում նոյնպէս կուսակցութիւններն ու պատգամաւորութեան թեկնածուները անցնող շաբաթներին փորձեցին նախընտրական արշաւ ծաւալել՝ ոմանք բարեկիրթ, իսկ ուրիշներ էլ անվայել ձեւերով: Ազգային ժողովի պատգամաւորութեան թեկնածուների գրանցման ու նախընտրական քարոզչութեան ընթացքում արձանագրուեցին օրինախախտումներ, կամայականութիւններ, ճնշումներ, կիրառուեցին խաղաղակիրթ պայքարին անյարիր միջոցներ: Դրանից առաւել շատ տուժեցին ընդդիմութեան ներկայացուցիչները, որոնցից շատերը փաստօրէն արհեստականօրէն հեռացուեցին ընտրապայքարից: Նախընտրական փուլը բնութագրուեց. ա) իշխանութիւնների աւելորդ ինքնավստահութեամբ, բ) արմատական ընդդիմութեան կողմից համոզիչ ծրագրերի բացակայութեամբ, գ) իշխանութիւն-արմատական ընդդիմութիւն անհանդուրժողականութեամբ: Այս ամէնը, ինչ խօսք, դժուարացնում էր հաւասարակշռուած ու կառուցողական ուժերի գործը՝ խաղաքական անտարբերութեան կամ ծայրայեղացուած ու բեւեռացուած տրամադրութիւնների պայմաններում իրենց ճշմարիտ խօսքը հասցնելու տեսակէտից: Հանրապետութիւնում տիրող սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի ու բարոյահոգեբանական մթնոլորտի պատճառով նկատւում էր նաեւ կուսակցութիւնների հանդէպ բնակչութեան կասկածն ու թերահաւատութիւնը: Սրանով պէտք է բացատրել նաեւ իրենց անկուսակցականութիւնը շեշտող կամ կուսակցական պատկանելութիւնը թաքցնող մեծ թւով թեկնածուների առկայութիւնը: Այս երեւոյթը մտահոգիչ է այն առումով, որ ի տարբերութիւն նախորդ խորհրդարանի, որը կազմուած էր տեսական եւ կուսակցական փորձ ունեցող կոմունիստներից ու ազգային ժողովրդային շարժման մասնակիցներից, առաջայ Ազգային ժողովում կարող են յայտնուել մարդիկ, որոնք զուրկ են խաղաքաղաքական պատրաստականութեան գիտակցութիւնից ու ազգային խաղաքական հեռանկարներից: Չենթարկուելով կազմակերպական ոչ մի հակակշռի ու հսկողութեան, նրանք խորհրդարանը կարող են ծառայեցնել անձնական շահերին ու եսասիրական նկրտումներին, որն ի վերջոյ կը բերի օրէնսդիր մարմնի տարալուծմանը: Հետեւաբար յոյժ կարեւոր է, որ խաղաքական կազմակերպ բոլոր ուժերը ներկայացուած լինեն խորհրդարանում, անշուշտ ստանալով ժողովրդի վստահութեան քուէն, դրանով իսկ զերծ մնալով արտախորհրդարանական անկայունացնող պայքարներից:

Վերահաստատուելով հայրենիքում, հայ ազգային դասական կուսակցութիւնները լիարժէքօրէն պէտք է մասնակցէին ընտրութիւններին, բայց ստացուել է այնպէս, որ ՀՅԴ-ն դուրս է մնացել ընտրարշաւից, ՍԴՀԿ-ն ձուլուել է «Հանրապետութիւն» միաւորման մէջ: ՌԱԿ-ը, հակառակ ուղղակի թէ անուղղակի ճնշումներին, փորձում է ամուր կանգնած մնալ խաղաքական կենտրոնի հաւասարակշռող դիրքերում՝ ակամայ յայտնուելով նաեւ հայ դասական կուսակցութիւնների արժանապատւութիւնը պահողի դերում: Եւ եթէ ճիշտ են այն պնդումները, թէ հայկական դասական կուսակցութիւնները կայացման դժուարութիւնների մէջ են, ապա նոյնը վերաբերում է նաեւ միւս կուսակցութիւններին ու հասարակական-խաղաքական կազմակերպութիւններին, որոնք գտնուելով գաղափարական դեգերումների մէջ, չեն կարողանում հայ խաղաքական միտքը հարստացնել նոր գործերով ու ուղենիշներով՝ դեռեւս պտտուելով դասական կուսակցութիւնների ստեղծած արժէքների շուրջը:

Ինչեւէ: Կայացող ժողովրդավարութիւն ունեցող Հայաստանի համար կարեւոր այս ընտրութիւններն ու Սահմանադրութեան հանրաքուէն, յոյս ունենք, կը լինեն արդար եւ օրինական, եւ կը յաղթեն այն ուժերը, որոնք արժանանալով ժողովրդի վստահութեանը, կը նպաստեն Հայաստանում ազատական ռամկավարութեան յաղթարշաւին:

ՅՈՒԼԻԿ ԵՕՐՏԱՆԵԱՆ

ՀՈՒԼԻՍԻ 5

Ռուբէն Միրզախանյան. «Գնալ ընտրութիւնների եւ ձայնը տալ Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցութեանը»

– Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցութիւնը ավարտել է իր նախընտրական արշաւը՝ հանդիպումներ շրջաններում, զրոյցներ, հրապարակումներ եւ՝ հեռուստատեսային ու ռադիոյի ելոյթներ: Խնդրում եմ համառօտակի թերթի ընթերցողներին ներկայացնել ձեր կատարած աշխատանքներն ու պատմել ձեր տպաւորութիւնների մասին:

– Հանրագումարը կլինի անշուշտ ընտրութիւնների արդիւնքները, որոնք, սակայն, կախուած չեն ոչ միայն նախընտրական քարոզչութիւնից, այլեւ հաճախ ընտրողների կամքից: Մենք համոզուած ենք, որ եթէ ընտրողների կամքը շատ քիչ օրինակով ձեւով իր արտայայտութիւնը գտնի ընտրութիւնների արդիւնքների վրայ, ապա Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցութիւնը ուժեղ ներկայութեամբ իր արժանի տեղը կգտնի առաջայ Ազգային ժողովում: Այդ մասին են վկայում բոլոր կարգի սոցիալական հետազօտութիւնները: Քանի որ ձեր հարցի առաջին մասը վերաբերում է նախընտրական քարոզչութեանը, ապա պէտք է նշեմ, որ ՀՌԱԿ-ը հաւատարիմ մնալով խաղաղակիրթ պայքարի սկզբունքներին, առաջինը Հայաստանի հեռուստատեսութեամբ զուգորդեց խաղաքական կուսակցութեան զանգը, հրապարակեց տարբեր բնոյթի խաղաքական նյութեր, աշխատելով պահպանել մաքուր ու հարգալից վերաբերմունք դէպի իր մրցակիցները: Ուսանելու մի շարք խաղաքական կազմակերպութիւններ, մասնաւորապէս «Հանրապետութիւն» միաւորումը իր «Հայաստանի Հանրապետութիւն» թերթում կոչ է անում ձայն տալ իրեն, ցեխ-ցեխ շպրտելով միւս կազմակերպութիւնների անունները ջնջելու: Այդ առումով հետ չեն մնում նաեւ ԳԻԱԲԻՄ եւ «Շամիրամ» կոչվող կազմակերպութիւնները, որոնք նոյնն են արել իրենց նախընտրական թռուցիկներում: Ի տարբերութիւն այս ամենի, ՀՌԱԿ-ը կոչ էր անում ձայն տալ իրեն եւ ոչ թէ ջնջել ուրիշներին: Այս մասնաւոր դէպքը ներկայացնելով ես ցանկանում եմ ցոյց տալ մեր խաղաքական գործունէութեան նկարագիրը: Սակայն ամենախորհրդաւոր նախընտրական փուլում այն բազմաթիվ հանդիպումներն էին, որոնք կայացան Երեւանում եւ հանրապետութեան մյուս քաղաքներում եւ շրջաններում: Այդ հանդիպումների ընթացքում մենք տեսանք, որ թէ՛ մեծ հետաքրքրութիւն կայ դէպի կուսակցութիւնը եւ թէ՛ մեծ սպասելիքներ նրանից եւ վերջինս պատրաստակամ է եւ պայքարի կոչ անում համախմբուելու ժողովրդավարական պետութեան կայացման, համբուն յառաջընթաց հայի բարեկեցութեան, համոն մեր երեխաների առողջ եւ արժանապատիւ ու բարեկեցիկ կյանքի: Ես հաւաստի եմ գալիս նախընտրական կոչով՝ գնալ ընտրութիւնների եւ ձայնը տալ հօգուտ Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցութեան, այսինքն՝ հօգուտ ձեզ, մերիկի հայրենակիցներ:

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Բաբկեն Արարքցյանը ամփոփում է խորհրդարանի աշխատանքը եւ չի խորշում իրեն հայհոյելուց

«Հայաստանի Հանրապետութեան առաջին խորհրդարանը կատարել է իր պատմական առաքելութիւնը պետութեան կայացման գործում», այս գնահատականը տվեց երեկ կայացած մամուլի ասուլիսում ՀՀ ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը, ամփոփելով խորհրդարանի 5 տարիների աշխատանքը: Ասուլիսին մասնակցում էին նաեւ ՀՀ ԳԽ առաջին փոխնախագահ Արա Սահակյանը եւ ԳԽ քարտուղար Վարուժան Ավետիսյանը: Նոր խորհրդարանը, որն սկսեց գործել 1990 թ. հուլիսի 20-ից, ուներ 142 պատգամավորներ, որոնք ներկայացնում են 18 հասարակական-քաղաքական կազմակերպութիւն: ԳԽ-ում գործել են 12 պատգամավորական խումբ եւ 5 կուսակցական խմբակցութիւն: Խորհրդարանի 16 մշտական հանձնաժողովներում աշխատել են 100-ից աւելի պատգամավորներ: Բաբկեն Արարքցյանի ասելով, անցած տարիների ընթացքում խորհրդարանը ուշադրութեան կենտրոնում է պահել հասարակութեան ժողովրդավարացման եւ մարդու իրավունքների հարցերը: Սկզբնական շրջանում 1992 թ.-ից ԳԽ-ն միջխորհրդարանական համագործակցութեան մասին համաձայնագրեր է կնքել Վրաստանի, Սիրիայի, Լիբանանի, Ֆրանսիայի եւ Ռուսաստանի խորհրդարանների հետ: 1995 թ. հուլիսից Բաբկեն Արարքցյանը նախագահում է նաեւ Սեւծովյան տնտեսական համագործակցութեան խորհրդարանական վեհաժողովը:

Անցած 5 տարիների ընթացքում Գերագույն խորհրդում տեղի է ունեցել 459 նիստ, որի ընթացքում ընդունվել է 188 օրինագիծ, 1174 որոշում, վավերացվել է 151 միջազգային պայմանագիր եւ համաձայնագիր: Գերագույն խորհրդի նախագահութիւնը հրավիրել է 374 նիստ եւ ընդունել 1647 որոշում: Խորհրդարանի նախագահը նշեց նաեւ, թէ պատգամավորները մեծ ուշադրութիւն են դարձրել նաեւ տնտեսական հարցերին, սեփականաշնորհման խնդիրներին, աղետի գոտուն եւ հատկապես Սահմանադրութեան նախագծերի քննարկմանը: Բաբկեն Արարքցյանը հույս հայտնեց, թէ առաջայ Ազգային ժողովը կշարունակի ներկա խորհրդարանի ավանդույթները եւ կմշակի այն աւելի պատրաստ օրինագծերը, որոնք չհասցրեց ընդունել Գերագույն խորհուրդը: Տես # էջ 2

Ում համար թանկ է ազգի ապագան

Հայաստանի բազմազաւակների «Շիրազ» բարեգործական միութիւնը դիմելով իր բոլոր անդամներին, կոչ է անում «ոչ» ասել Սահմանադրութեան նախագծին, որը ոչ մի խօսք չի ասում հասարակական կազմակերպութիւնների դերի ու նշանակութեան, նրանց ազգապահպան, բարեգործական գործունէութեան մասին: Ծանօթ լինելով Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցութեան նախընտրական պլատֆորմին, որի սոցիալ-տնտեսական հիմնադրոյթները ուղղուած են ազգի բարօրութեանը, հայ ընտանիքի ամրապնդմանն ու պաշտպանութեանը (բազմազաւակ ընտանիքներն այսօր ազգի հիմքն են ու նրա ապագան, մեր հասարակութեան ու քանակի սյունը), մենք կոչ ենք անում համամասնական ընտրութիւններում Ձեր ձայնը տալ ՀՌԱԿ-ին, որի անուան դիմաց խնդրում ենք թիւ 11-ը, իսկ մեծամասնական ընտրութիւններում՝ ՀՌԱԿ պատգամաւորութեան թեկնածուներին:

Մենք համոզուած ենք, որ մեր կոչին կձայնեն հասարակական այն բոլոր կազմակերպութիւնները եւ անհատները, որոնց համար թանկ են ազգի ապագան, հայ դատի պայքարը, առողջ ընտանիքի միասնութիւնը:

ԱՐԳԻՆ ՂԱԶԱՐԵԱՆ
Միութեան նախագահ
ՀՈՒՍԻԿ ԳԷՈՐԳԵԱՆ
փոխնախագահ

ՀՀ ԴԱՏԱԽԱԶՈՒԹԻՒՆ

«Քաղաքական փախանքը» հերքվելու է

Պատասխանելով Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցութեան ՀՎ ատենապետ Ռուբէն Միրզախանեանի եւ վարչութեան անդամներ Համլետ Գասպարեանի, Համբարձում Կարապետեանի եւ Ռաֆֆի Պետրոսեանի 09.06.95 թ. նամակին, որը վերաբերում էր հունիսի 7-ին եւ 8-ին «Քաղաքական փախանքը» հեռուստահաղորդմամբ ՀՌԱԿ ղեկավարների վարկաբեկման ու նրանց հասցեին իրականութիւնը չհամապատասխանող լուրերի տարածման մասին, Հայաստանի Հանրապետութեան դատախազութիւնը թիվ 30/23 պաշտօնական գրութեամբ եւ ՀՀ Գլխավոր դատախազի տեղակալ Վ. Հ. Հովհաննիսյանի ստորագրութեամբ ՀՀ հեռուստատեսութեան եւ ռադիոհաղորդումների պետական վարչութեան պետ Տիգրան Հակոբյանին առաջարկում է հրապարակված տեղեկութիւնները հերքելու համար եթեր տրամադրել: ՀՀ դատախազութեան նամակում ասվում է. «Դատախազութեան կողմից կատարված ուսումնասիրութիւնը ցույց տվեց, որ իրոք հաղորդումների ընթացքում թույլ են տրվել վիրավորական արտահայտութիւններ: Նկատի ունենալով ՀՀ մամուլի եւ զանգվածային լրատվութեան մյուս միջոցների մասին օրենքի 24 հոդվածի դրույթները, առաջարկում եմ դիմումի հեղինակներին կամ նրանց օրինական ներկայացուցիչներին հնարավորութիւն ընձեռել հեռուստատեսութեամբ հերքելու հրապարակված այն տեղեկութիւնները, որոնք չեն համապատասխանում իրականութեանը»:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ

ՕՐԵՆՔ

Սահմանադրությունը ընդդեմ Սահմանադրության

Չփորձելով նսեմացնել ՀՀ ԱԺ-ի ընտրությունների կարեւորությունը, այնուամենայնիվ, հարկ է ընդունել, որ ամեն դեպքում Սահմանադրության հանրաքվեի արդյունքներն ավելի բախտորոշ են լինելու մեր երկրի համար: «Համուրաբիի օրենքների» ուժով հնարավոր կդառնա ոչ միայն լուծարել անհնազանդ խորհրդարանը, այլ նաեւ գործնականում երաշխավորել ցանկացած նախագահի ամենայնին մեծահղացումը: Նման պարագայում հանրապետության յուրաքանչյուր ղեկավար, լինի Վազգեն Մանուկյանը, թե Ռուբեն Միրզախանյանը, նույնիսկ շահագրգռված չի լինի որեւէ լրացումների կամ փոփոխությունների ենթարկել անկատար Սահմանադրությունը: ԱԺ-ի պատգամավորները, որոնք հենց առաջին նստաշրջանի ժամանակ միանգամից կհիվանդանան «խորհրդարանի լուծարման վտանգի» բարդույթով, մեծամասնությամբ ստիպված կլինեն դառնալ լուռ եւ հնազանդ: Դա չնայած այն բանի, որ նոր խորհրդարանը հանդիսանալու է անհամեմատ ավելի թույլ եւ անսկզբունքային (դրան նպատակաուղղված աշխատանքը մեծ հաջողությամբ իրագործված է): Պատգամավորական ակտիվ 1-2 խմբակցություններ կարող են հիմք ծառայել ԱԺ-ն անօրինական համարելու համար կամ ինչն ավելի հավանական է՝ «խնայվել» ժողովրդավար խորհրդարանի պատրանք ստեղծելու նպատակով: Նման դեպքում բնական է, որ քաղաքական պայքարը գրեթե ամբողջովին դուրս կգա փողոց: Նոր եւ հին ընդդիմության առաջնորդները ժամանակի թույլտվությամբ կանցնեն տեւական պայքարի, կապը ժողովրդի հետ կդառնա ավելի սերտ: Որակն աստիճանաբար կգերիշխի քանակի վրա: Այս ամենի արդյունքում հանրապետությունում կարող է ստեղծվել հեղափոխական իրադրություն: Նկատենք, որ այժմ ընդդիմության կողմից առաջ քաշած «երկիշխանության» գաղափարը սոսկ «նախահեղափոխական վիճակի» արգասիք է, եւ այդ իսկ պատճառով՝ այսօր ուտոպիական:

Երկիշխանությունն արդարացված տարբերակ է պատմության առումով, հիշենք նրա վճռական դերը դարասկզբի Ռուսաստանում, այն ժամանակ, երբ իրոք «կառավարությունը արդեն չէր կարող իշխել, իսկ ժողովուրդը ապրել՝ հին եղանակով»: Մինչդեռ մեզանում բնակչության անհրաժեշտ քանակը դեռ հանդուրժում է փխրուն գոյատեւման նախկին՝ մի կերպ ձեռք բերված ձեւերին: «Բնազդապաշտական կուսակցությունը» ըստ ամենայնի հանրապետության ամենազորեղ եւ քանակի առումով ամենից հզոր կազմակերպությունն է. նա է ներկայիս կառավարության հենասյունը: Ընդդիմությունը կփորձի նրանից դաստիարակել եւ աճեցնել իսկական քաղաքացիներ:

Եթե Սահմանադրության նախագիծը լիներ քիչ ավելի բռնապետական, գուցե ակնկալվող այդ ամենը նման տարօրինությամբ չնշմարվեր, եւ ընդդիմադիր շարժումը մտներ փակուղի հենց խորհրդարանի տանիքի ներքո: Այլ բան է, որ նույնիսկ ժողովրդավար Սահմանադրության դեպքում օրենքները, միեւնույնն է, հանրապետության զարգացման ներկա փուլում չէին գործի, այն, ինչ եղել է նախկինում եւ շարունակվում է մինչ օրս: Այնուամենայնիվ, հավանականությունը մեծ է, որ հենց բռնապետական նախագծի ընդունումից հետո, այն կարող է խթանել քաղաքական պայքարը եւ որն ամենից կարեւորն է՝ առաջարկել «քաղաքակիրթ» շարժման նոր ձեւեր: Նախկին ձեւերը ակնհայտորեն հնացել են:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

■ *Հուլիսի 5-ը Հայաստանի նոր խորհրդարանի ընտրությունների եւ Սահմանադրության հանրաքվեի օրը հանրապետությունում հայտարարված է ոչ աշխատանքային օր: Այդ մասին Սնարքի թղթակցին հայտնեցին Երեւանի քաղաքապետարանի մամուլի կենտրոնում: Այդ օրը երեւանում չեն գործի տոնավաճառները:* ՍՆԱՐՔ

ՎԱՐԱԳՈՒՅՐ

Դեպի ժողովրդավարություն քանի՞ քայլ է

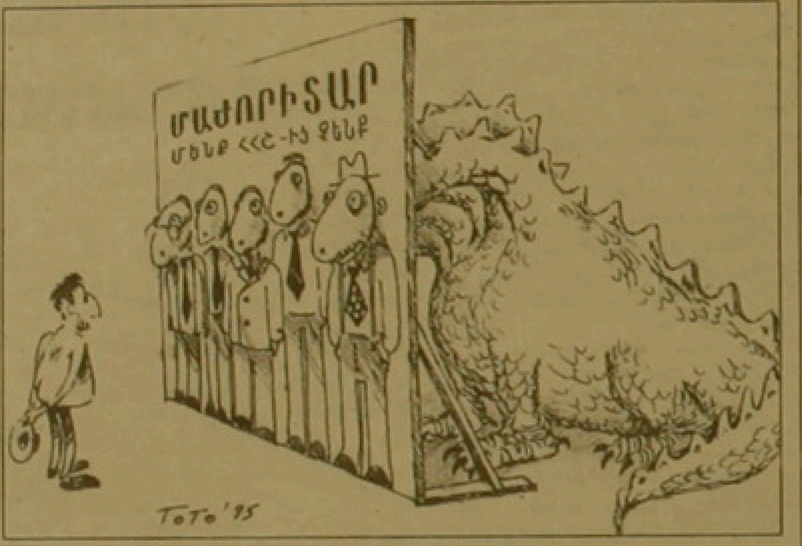

Ժողովրդավարության շքերթը ավելի շուտ [illegible], քան կանխատեսում էինք: Այն սկսվեց ընտրատարածքային հանձնաժողովների կազմավորումից, եւ անօրինականության առաջին դեպքերը միանգամից ի հայտ եկան ծեծկռտուքներով, մարմնական ծանր վնասվածքներով: Մի քանի օր անց պարզ դարձավ, որ հանրապետության ողջ տարածքով ուրվագծված 150 ընտրատարածքներից 135-ը «սեփականաշնորհվել են» «Հանրապետություն» միավորման անդամներին, իսկ 15-ը, թվում էր, մտադիր են զիջել հակառակորդներին: Իհարկե, ժողովրդավարության պատրանքը պահպանելը ցանկալի էր, բայց չդիմացան գայթակղությանը եւ նշված 15-ը նույնպես վերցրին իրենց սեփականության տակ:

Սկզբնական շրջանում մեր միամիտ պատկերացումներն այն մասին, թե անօրինականությունները մամուլի ուշադրության կենտրոնում պահելը փոքր ինչ կզգաստացնի օրինազանցներին, ի դերեւ ելան: Փոխիշատե օրինականորեն ընտրված հանձնաժողովները զանազան բռնարարքների ենթարկվեցին եւ այսօր հազիվ թե գտնվեն ընտրատարածքային հանձնաժողովներ, որոնք մի քանի անգամ փոփոխության ենթարկված չլինեն: Երկրորդ բարդույթը ծագեց հայտեր վերցնելու ժամանակ. հիմնականում մերժում էին: Ինչ խոսք, ցանկացողների թիվը չափազանց մեծ էր: Սակայն դա առաջին ներքին հանրապետությունում տիրող անառողջ քաղաքական մթնոլորտի արդյունք է եւ նման մոտեցումն այստեղ արդարացված չէ: Անցանկալի թեկնածուներից ազատվելու [illegible] չափազանց երկար տեւեց, գործադրվեցին տարբեր միջոցներ. փաստաթղթերի չընդունում, կեղծվեցին պաշտոնաթերթիկները, վերջին շրջանում ակնառու էին ահաբեկման ճանապարհով զգալի թվով ինքնաբացարկները: Նման դեպքերում բողոքի ալիքն ուղղվում էր Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովին, որը ենթադրաբար արդարադատության դեր պետք է ստանձներ: Շուտով բոլորին պարզ դարձավ, որ ԿԸՀ-ն ի սկզբանե այդ նպատակը չի հետապնդել, այն ունի իր խնդիրները, որը եւ կատարում է [illegible]: Զարմանալի չէր, որ մերժումներն այստեղ հիմնականում բողոքվում էին անփոփոխ, սակայն ոչ նորօրյա ժամկետում, ինչպես սահմանված է օրենքով: Դատարան գանգատարկվելը քչերին հաջողվեց. փոստով առաքված մերժման որոշումն այդպես էլ տեղ չհասավ, հասնելու դեպքում էլ ոչինչ չէր փոխվի: Դժգոհությունները [illegible] հասցին նաեւ «Ազգի» խմբագրություն. իրավական անպաշտպանվածության հուսալքող զգացումը բարոյականով փոխարինելու նկատառումով: «Ազգային դաշինք» «Դաշնակցություն» միավորմանը չգրանցելով, միանգամից ազատվեցին 7000 հսկող աչքից: Անկախ դիտորդի կարգավիճակով ԿԸՀ-ին դիմած հասարակական վեց կազմակերպություններից գրանցվեցին միայն երկուսը: Մերժվեց կանանց մուտքն Ազգային ժողով, արհեստական մեկ այլ կազմակերպության ստեղծմամբ վարկաբեկեցին կանանց շարժումը Հայաստանում:

Իսկ այժմ մրցակցության մասին, որը որպես այդպիսին գոյություն չունի, քանի որ բազմաշնորհ ԿԸՀ-ն մինչեւ իշխանական դասի կամ «Հանրապետություն» միավորման հատկապես առաջին դեմքերի ընտրատարածքներում լավագույնս հոգացել էր այդ մասին: «Ազգի» հրապարակումներին հետեւած ընթերցողները կարծում ենք լիարժեք պատկերացում ունեն ՀՀՇ-ի երեւելի դեմքերի ընտրատարածքներում կատարվածների մասին, որտեղ գրեթե մնացել են իրենք ու իրենց գլուխը: Նախընտրական քարոզչության ավարտը իշխող դասի քարոզարշավում նույնպես յուրօրինակ բացառություն ուներ: Դա վերջին մրցակցին ահաբեկելն էր, ընտրողների հետ նրանց հանդիպումները խոչընդոտելը, ժողովրդի մեջ սարսափի տարածումը անձնական դիրքեր ամրապնդելու նպատակով: Այդ գործին լծված էր ողջ իշխող դասը. գործադիր եւ ուժային կառույցները: Բնորոշ է այն, որ եթե սկզբնական շրջանում այդ պայքարը ընդդիմադիրներից ազատվելն էր նպատակադրված, վերջին օրերին, հատկապես հունիսի 30-ից հետո, լարվածությունն ակնհայտ էր հենց իշխող դասի տարբեր թեւերի, հատկապես ուժային նախարարների միջեւ:

Բազմաթիվ ընտրատարածքներում մրցակցությունը ներկայումս ընթանում է համատեղ հայտնված նույն ուժի ներկայացուցիչների միջեւ: Օրինակ, 8-րդի ընտրողներն այդպես էլ չիմացան, թե այստեղ ում է պաշտպանում իշխող դասը՝ Իվետա Առաքելյանի՞ն, թե՞ Շաքե Մարկոսյանին: 49 ընտրատարածքում ո՞վ է առաջնայինը: Հերմինե Նաղդալյանը, թե՞ ՀՀՇ-ական Վանուշ Չենյանը: Կամ գուցե... Ինչեւէ, հունիսի 30-ին հերթական անգամ փոխվել է 49 ընտրատարածքի հանձնաժողովի կազմը եւ փաստաթղթերի հանձնման ժամանակ պարզվել է, որ անհետացել են Հերմինե Նաղդալյանի պաշտոնաթերթիկներից երկուսը: Հանձնաժողովի նորընծա քարտուղարի տվյալներով, ՆԳ նախարարությունը հետաքննություն է սկսել: Դատողությունը թողնում ենք ընթերցողներին:

Նախապես ձեռնպահ մնալով գուշակություններից, թե ով քանի տոկոս կշահի կենաց ու մահու այս կռվում, այնուամենայնիվ ասենք ընտրություն, բառիս իսկական իմաստով անկարելի է ասել: Իբրեւ փաստարկ. ընթերցողներին ենք ներկայացնում հունիսի 3-ին մինչեւ ուշ գիշեր «Ազգի» խմբագրություն տեղացող ահազանգերից միայն 2 նմուշ, որոնցով մտահոգված էին հենց իրենք ընտրողները:

Թիվ 9 ընտրատարածք Լեռի փողոցում գտնվող զույգ շենքերի բնակիչները ընդգրկված չեն որեւէ ընտրական տեղամասում, իսկ կենտ շենքերի բնակիչների ցանկը կրկնված է 52 եւ 53 տեղամասերում:

Թիվ 2 ընտրատարածք պատգամավորության թեկնածու, Շենգավիթի շրջգործկոմի նախագահ Յուրա Հարությունյանը դրամ է բաժանում ընտրողներին, նախապես հավաքված են քվեարկողների անձնագրերը:

ՍԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Բաբկեն Արարքցյանը ամփոփում է խորհրդարանի աշխատանքը եւ չի խորշում իրեն հայհոյելուց

Սկիզբը էջ 1

Իհարկե, խորհրդարանի 5 տարվա աշխատանքի ծանրամասն վերլուծությունը դեռ կտրվի, բայց պատասխանելով մեր հարցին, Բ. Արարքցյանը ընդունեց, որ քվորումի խնդիրը իրոք կա, որի լուծման մեխանիզմները ըստ երեւույթին կմշակի առաջիկա Ազգային ժողովը: Իսկ այն, որ վերջին նիստերին քվորում չապահովվեց, դա կապված է ոչ միայն նախընտրական պայքարով, այլեւ կանոնակարգի թերություններով: Մեր հաջորդ հարցին, թե ինչպես են գնահատում իրենց ընտրապայքարը պատգամավորության թեկնածուներ առաջադրված Բաբկեն Արարքցյանը, Արա Սահակյանը եւ Վարագդատ Ափոյանը, նրանցից որեւէ մեկը չցանկացավ մեկնաբանել, իսկ խորհրդարանի նախագահի տեղակալներն նշեց, թե չպետք է շեղվել թեմայից եւ այդ հարցերը պետք է տրվեն իրենց եւ ընտրողների հանդիպման ժամանակ:

Խոսելով ընդդիմության եւ իշխանությունների միմյանց հայհոյելու մասին, Բ. Արարքցյանը նշեց, թե ընդդիմությունն է հիմնականում հայհոյում: «Ինձ որ մի քիչ հայհոյում են, ոչինչ, մենք լսում ենք, կլսենք, ժողովուրդը թող ինքը գնահատի, թե այդ հայհոյանքները իրականությանը համապատասխանում են, թե ոչ», ասաց նա:

Ինչ վերաբերում է նախընտրական պայքարում տեղի ունեցած խախտումներին, ապա Բ. Արարքցյանի ասելով մինչեւ օրս ԳԽ-ում չի ստացվել գրավոր որեւէ բողոք, որն առնչվի ԿԸՀ-ի գործողությունների հետ:

Ասուլիսից հետո, ԳԽ նախագահին շրջապատած լրագրողներին ասվեց նաեւ, թե շուտով լույս կտեսնի խորհրդարանին նվիրված գիրք, որ կներառվեն պատգամավորների կենսագրականները, ընդունված օրենքները եւ այլն:

ՏԻԳՐԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՎԱՆԱՁՈՐ

Ինքնապաշտպանություն խոշտանգումներո՞վ

Խմբագրությունը Վանաձորից ստացել է ՀՀ նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանին, ՀՀ գլխավոր դատախազ Ա. Գեւորգյանին եւ ՀՀ ՆԳ նախարար Վ. Սարգսյանին ուղղված հեռագրի պատճենը, ուր ասված է, որ 1995 թ. հունիսի 26-ին բանակ է զորակոչվել եւ Գորիսի տեղամաս է տեղափոխվել Վանաձորի Նարեկացու 43/44 բնակիչ Ռաֆիկ Ռազմիկի Պետրոսյանը: Երեք օր անց զինկոմը Ռաֆիկի ծնողներին տեղեկացրել է, թե նրանց որդին «ինքնապաշտպանություն» է գործել: Մահացածի դեմքին «պարզ երեւում են դաժան խոշտանգումներով կատարված սպանության հետքերը»: Ի դեպ, նա ծնողների միակ արու զավակն էր: «Սա առաջին դեպքը չէ, երբ ծեր հանցավոր բռնությամբ ծեծի եւ խոշտանգումների են ենթարկվում Լոռու տարածաշրջանից զորակոչված պատանիները», ասված է հեռագրում:

Հեռագրի հեղինակները պահանջում են անհապաղ հանրապետական էքսպերտ հանձնաժողով ուղարկել դիազննության համար, կալանքի վերցնել եւ խստագույն պատժի ենթարկել մարդասպաններին: Հակառակ դեպքում, այսուհետեւ նրանք կհրաժարվեն իրենց երեխաներին ծառայության ուղարկելուց:

Հեռագիրը ստորագրել են Վանաձոր քաղաքի շուրջ 270 քաղաքացիներ:

ՕՐԻՆԱԽԱԽՏՈՒՄ

Ձրի ճաշկերույթ ընտրողներին

Երեկ, երեկոյան ժամը 7-9, խրախճանք կար Կանազի ֆրեզերային գործարանի ճաշարանում: 88-36 АДУ համարանիշի կարմիր «Իկարուսն» անընդհատ շարժման մեջ էր: Դրա վարորդ Լեւոնը շարունակ մարդկանց նորանոր խմբեր էր բերում հատկապես Քանաքեռի բարձրահարկ շենքերից: Շուրջ 500 տեղանոց ճաշարանն արդեն լցված էր ընտրողներով, բայց դեռեւս բերվում էին նորերը: Տեղ էին զբաղեցրել նաեւ քաղաքացիական հագուստով իրավապահ մարմինների աշխատակիցներ ու զինվորականներ: Սեղանները բավական ճոխ էին՝ գարեջուր, հյութեր, խմորեղեն, այլ ուտելիքներ ու նաեւ՝ շամպայն: Օրվա հերոսը դարձյալ Վիգեն Խաչատրյանն էր, թիվ 26 ընտրատարածքի պատգամավորության թեկնածուն, որի կողքին բազմել էին «Երազ» գործարանի փոխտնօրեն Փառնակ Մուրադխանյանը եւ ընտրատարածքային հանձնաժողովի նախագահ Միշա Օհանյանը: Եղան ելույթներ, բաժակաճառեր, որոնց իմաստը մեկն էր՝ ձայներ տալ Վ. Խաչատրյանին: Ճաշկերույթի ավարտին ընտրողներին տրվեց նաեւ ձրի հաց, մինչ «վերխուշկան» շարունակում էր խրախճանքը:

■ *Հուլիսի 2-ին ժամը 21-ն անց 44 րոպեին Հայաստանի կառավարության առընթեր սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության կայանները արձանագրեցին երկրաշարժ, որի էպիկենտրոնը գտնվում էր հանրապետությունից մոտավորապես հյուսիս-արեւելք: Ինչպես Սնարքի թղթակցին հայտնեցին ազգային ծառայությունում, ըստ Ռիխտերի սանդղակի 2.1 բալ ուժգնությամբ ստորգետնյա ցնցումներ են արձանագրվել 9 կմ խորության վրա: Զոհերի եւ ավերածությունների մասին տեղեկություններ չկան:* ՍՆԱՐՔ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է 6 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ՊԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ տառաձեւերը ՊԱՎԵԼ ՊԱԼԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Կուսակցական

Ստեղծագործ աշխատանք՝ ահա սեփականության եւ հասարակության արժանապատիվ կյանքի հիմքը

Նախընտրական արշավի նախօրյակին կայացած Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության IV պատգամավորական ժողովի մասնակիցներից շատերը որակեցին որպես ամենաներկայացուցչականը եւ գործնականը մինչ այդ կայացածներից:

Կարծում եմ, որ այդ ժողովը առաջին հերթին վկայում էր, որ հարազատ հողի վրա, քաղաքական փորձությունների եւ պայքարի բովում ինքնահաստատման ձգտող կուսակցությունը կայացել է:

Իսկ փորձությունները քիչ չէին: Միայն դրսից նայողներին կարող է թվալ, թե քաղաքական կենտրոնի դիրքորոշված եւ քաղաքական պայքարում հանդուրժողականության դրսեւորող կուսակցությունը զերծ է պահում իրեն հարվածներից: Ընդհակառակը, ՀՌԱԿ-ը գտնվում էր նույնիսկ ճնշման տակ, ինչպիսին կրում էին մյուս քաղաքական ուժերը, լուս որում թե աջից, թե ձախից: Կուսակցությունը անհատներն ձգտում էին քայքայել եւ դրսից, եւ ներսից... Արդյունքում, Վիգեն Խաչատրյանի եւ մի շարք այլ նախկին ռամկավարների ֆենոմենը ծնեց «կոռոզիաստիկ» լիբերալ դեմոկրատներին եւ ժողովրդական կուսակցությանը:

Հիշենք նաեւ թանարարների ամբողջ շղթան «Ազգ» օրաթերթի եւ նրա աշխատակիցների նկատմամբ...

Երեւի պատահական չէր, որ ՀՅԴ-ի գործունեության կասեցումից հետո մամուլում կարծիքներ հայտնվեցին, որ իշխանությունները «կզբաղվեն» նաեւ ռամկավարներով: Այդ ենթադրությունները սկսեցին հաստատվել պաշտոնական մամուլի հարձակումներով: Կրկին սկսեցին չարչրկվել օտարահպատակների կուսանդամության, ֆինանսական աղբյուրների, «դրսից» ղեկավարման սին մեղադրանքները:

Չնայած ՀՌԱԿ-ը երբեք չէր թաքցրել իր ֆինանսական աղբյուրները, բազմիցս հայտարարել էր, որ ՌԱԿ-ի հետ կապված է միայն գաղափարախոսական ընդհանրությամբ եւ ներսփյուռքակցական համագործակցությամբ, այդ հարձակումները որոշակի բարոյական ազդեցություն էին թողնում մարդկանց վրա:

Ոչ, կենտրոնամետությունը (ցենտրիզմը) ամենից դժվարին քաղաքական կեցվածքն է, քան կարելի է ենթադրել, մանավանդ երբ այդ դերը իր վրա է վերցրել ոչ իշխող քաղաքական կուսակցությունը (որը ավելի տրամաբանված կլիներ): Քաղաքական անհանդուրժողականության դրսեւորող ուժերի երկու բեւեռի համար էլ «կենտրոնը» դառնում է ոչ թե հակառակորդ զոհ, այլ հարմար թիրախ:

Բայց ինչ համեմատել ռամկավարների կենտրոնամետության տակ: Չգիտես ինչու, քաղաքական անհաշտ հակամարտության երկու բեւեռն էլ ՀՌԱԿ-ի կենտրոնամետությունը մեկնաբանում են ոչ թե իբրեւ քաղաքական վարքագիծ, այլ որպես կուսակցության քաղաքականություն: Ըստ որում, որեւէ մեկն իրեն հարց չի տալիս, թե ինչու ընդդիմախոսելով իշխանություններին, ՀՌԱԿ-ը այնուամենայնիվ նախընտրում է «կենտրոնը», որն այնքան էլ շահեկան չէ հանրային կարծիքը իր կողմը գրավելու տեսակետից եւ շատ խոցելի է հատկապես անհանդուրժող, բեւեռացված տեսակետներին դիմագրավելու համար:

Իր ահա արմատական ընդդիմությունը սկսում է կուսակցությունը որակավորել «իշխանամետական», «ՀՀՇ-ական» միայն նրա համար, որ ՀՌԱԿ-ը իր կառուցողական ընդդիմությունը չի համեմատում հայհոյանքներով, հաշվեհարդար տենչելու սպառնալիքներով, սուր ճիչերով, այլ ավարտում է խնդրի լուծման իր առաջարկներով: Իսկ իշխանությունները քարկոծում են կուսակցությանը, իր որոշումներին եւ կարծիքներին միանշանակ ենթարկվածության մեջ չտեսնելու պատճառով, հանուն «միասնական շահերի» չզիջակցելու պատճառով, դրա սպիտակը համարելով ինչ-որ հեռավոր ափերում գործող «մութ» ուժերի, որոնց եւ իբր ենթարկված է կուսակցությունը:

Իսկ այն պարզ ճշմարտությունը, թե ՀՌԱԿ-ը՞ պահում է իրեն այնպես, ինչպես ինքն է ճիշտ համարում, ելնելով իրականության, քաղաքական գործընթացների սեփական գնահատականներից, կուսակցության ծրագրային խնդիրներից եւ պահանջներից, ինչպես նաեւ բնական եւ օրինաչափ է համարում մյուս քաղաքական ուժերի նման իրավունքները չեն նկատում կամ նկատելու չեն տալիս միտումնավոր:

ՀՌԱԿ-ը իր հետեւից ուզում է տանել ոչ թե ամբոխ, այլ գիտակից, համոզված զանգված: Նա հասարակությանը չի պարտադրում «սպիտակ» կամ «սեւ», «այո» կամ «ոչ», եւ երբ երբեմն ասում է «եւ, եւ», ապա դա ոչ թե խուսանավելու քայլ է, այլ տրամաբանված եւ ստեղծված իրավիճակից: Երբ այսօր կուսակցությունը չի պարտադրում ընտրողներին հանրաքվեում Սահմանադրության նախագծին «այո»-ն կամ «ոչ»-ը, ապա դա ոչ թե անվճռականության դրսեւորում է, այլ հասակ տրամաբանություն. երբ կարդացել ես, համաձայն ես, գնա եւ քվեարկիր, երբ չգիտես եւ չես ուզում իմանալ, թե ինչ է քեզ սպասում, ինչի՞ համար պետք է քվեարկես:

ՀՌԱԿ-ը չի բաժանում առաջադրված Ազգային ժողովի պատգամավորության թեկնածուներին «մերոնք» եւ «ոչ մերոնք» քաղաքական, կուսակցական տարանջատմամբ, ինչպես դա անում է արմատական ընդդիմությունը, քանզի սկզբունքային պահանջը մեկն է. Ազգային ժողովը պետք է կազմված լինի մասնագիտական, մարդկային, բարոյական բարձր հատկանիշներով օժտված անհատներից, որոնց վստահությունն ընտրողը: Անհրաժեշտ է միայն ընտրողին հնարավորություն տալ ազատորեն արտահայտելու իր կամքը: Թե չէ, մենք անցած հինգ տարում տեսանք, թե քաղաքական, միտինգային ճնշմամբ ընտրված խորհրդարանը ինչպես համոզված ծայրից բացահայտված «կուսակցականությամբ», ապա քաղեց դրա դառը պտուղները երբ այդ «գաղափարական մարտիկներից» շատերը սկսեցին արագ փոխել «կուսակցությունը», քաղաքական կողմնորոշումները, երբեմն էլ պարզապես արհամարհել իրենց պարտականությունները:

Համատարած անհանդուրժողականության հեղափոխական Լեսսագը թույլ չի տալիս տեսնել ՀՌԱԿ-ի դիրքորոշման ամենակարեւոր կերպարը, կառուցողական գործունեության շուրջ համագործակցելու, միաբանելու հնարավորությունը:

Անդրադառնալով ամբողջատիրական համակարգերի փլուզմանը, կուսակցությունը զբաղվեց գործնական աշխատանքով. Սահմանադրության սեփական տարբերակի ստեղծումը, «վեցյակի» Սահմանադրությունը», աշխատանքը միասնական նախագծի շուրջ, ինչպես, պատմական օրենսդրության բարեփոխման, մի շարք այլ կարեւորագույն օրենքների նախագծերի մշակման աշխատանքները (այդ թվում, արդեն ներկայացված նախագծերը ընտրությունների օբյեկտիվության պահպանության վերաբերյալ):

ՀՌԱԿ-ը չմտավ «Հանրապետություն» ընտրական բլոկի մեջ ոչ թե քաղաքական սնբեւեռքանքի պատճառով (ինչպես ոմանք ցանկանում են ներկայացնել մի կողմից) եւ ոչ էլ վախենալով կորցնել «ժողովրդի ձայնը» (ինչպես փորձում են մատուցել մյուս կողմից): Կուսակցությունն ունի իր մշտական արժեքները, իր քաղաքական դեմքը եւ վարքագիծը, մշտապես պատրաստակամություն է հայտնել համագործակցել պետության եւ ժողովրդի շահերին առնչվող բոլոր հիմնահարցերում:

Հավատարիմ մնալով իր ծրագրային նպատակներին եւ խնդիրներին, ՀՌԱԿ-ն իր նախընտրական պլատֆորմում պարզորոշ արտացոլել է կառուցողական ընդդիմության, կենտրոնամետության կեցվածքը:

Պլատֆորմը հաստատում է ՀՌԱԿ-ի նվիրվածությունը Հայ դատի հետապնդմանը, ազատական եւ ռամկավարական սկզբունքների վրա հիմնված ազգային, ինքնիշխան, իրավական պետության կայացմանը, ժողովրդի կամքի եւ օրենքի գերակայության, տեղական լայն ինքնավարության հաստատմանը, քաղաքացիական հասարակության ձեւավորման խնդրին:

Կուսակցության տնտեսական եւ սոցիալական քաղաքականության պլատֆորմում շարադրված հիմնադրույթները հենվում են այն համոզման վրա, որ ազգային պետականության կայացումը, տնտեսության ազատականացումը ոչ թե ինքնանպատակ գործընթաց է, այլ միջոց է հասարակության, քաղաքացիների բարօրության ապահովման, անհատի համակողմանի զարգացման համար: Հետեւաբար, շահագրգռելու համար ժողովրդի լայն զանգվածներին խոշորագույն բարեփոխումներին իրենց ամենաակտիվ մասնակցությունը բերելու հարցում, ապահովելու համար տնտեսության ազատականացումը եւ շուկայական հարաբերությունների հաջողությունը, հարկավոր է իրագործել ուժեղ սոցիալական քաղաքականություն: Սոցիալական բեւեռացման ներկա տեմպերը եւ գները կարող են միայն ծնել ազգային եւ պետական շահերը ստորադասող, արմատական հեղափոխականությամբ տոգորված մի խումբ, որը լրջորեն կվտանգի մեր նորաստեղծ պետականության փխրուն ձեռքբերումները:

Որեւէ նոր հասարակության ստեղծումը, առաջին հերթին, պահանջում է քաղաքական կայունություն, չափավորության եւ հավասարակշռության, քաղաքացիների գիտակից եւ արտագայլ վերաբերմունք, հանդուրժողականության եւ բոլոր առողջ ուժերի համագործակցություն:

Ստեղծագործ աշխատանք հանրապետության Ազգային ժողովում այս նպատակով են գնում ընտրությունների ՀՌԱԿ պատգամավորական թեկնածուները:

ՍԱՄՎԵԼ ԱՍԱՏՐՅԱՆ,
ՀՌԱԿ ԿՎ փոխնախագահ,
Երեւանի թիվ 22 ընտրատարածքում առաջադրված պատգամավորության թեկնածու

ԱՐՄԵՆԱԿԱՆ 110-ԱՄՅԱԿ

Մրցանակները հանձնվեցին գյուտարարներին

Ինչպես գրել էինք երեկ, հուլիսի 2-ին Կամերային երաժշտության տան դահլիճում հանդիսավոր պայմաններում նշվեց 1885 թ-ին Արեւմտյան Յայաստանի Վան քաղաքում հիմնադրված Արմենական կազմակերպության 110-ամյակը: Կազմակերպություն, որը դարձավ հետագայում, 1921 թ-ին Կ. Պոլսում ստեղծված հայկական հնագույն ավանդական կուսակցություններից մեկի՝ Ռամկավար Ազատական կուսակցության ձեւավորման առաջին եւ կարեւոր բաղադրատարրը:

Երեկոյի բացման խոսքով հանդես եկավ ՅՅ ԳԽ պատգամավոր, ԳԽ լրատվության հանձնաժողովի անդամ, «Պայքար» ամսագրի գլխավոր խմբագիր, ՅՌԱԿ Յանրապետական վարչության անդամ Յարություն Կարապետյանը, որից հետո ՅՌԱԿ ՅՎ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը ներկաներին ծանոթացրեց Արմենական կուսակցության ստեղծման պատմությանը, հանուն Յայկական հարցի լուծման, հայ ժողովրդի ազգային ազատագրական պայքարի կազմակերպման ծավալած ազգանվեր գործունեությանը, հանրագումարի բերեց կազմակերպության լավագույն ավանդույթները ժառանգած Ռամկավար Ազատական կուսակցության անցած ուղին, ներկայացրեց իր ստեղծման առաջին իսկ օրերից Յայաստանի վերածննության եւ հոգեւոր մշակութային առաջընթացին, Յայ եկեղեցու միասնությանը, սփյուռքահայության իրավունքների պաշտպանությանը եւ ազգային ինքնության պահպանմանն ու Յայ դատի հետապնդմանը նպատակաուղղված նրա գործունեությունը՝ «ժողովրդից, ժողովրդով, ժողովրդի համար» նշանաբանով: Մասնավորապես, Ռուբեն Միրզախանյանը անդրադարձավ 1991 թ-ին հայրենիքում հաստատված Յայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության՝ Յայաստանի անկախ պետականության կայացման գործին՝ բնութագրելով ՅՌԱԿ-ը որպես հեղափոխությունն ու ծայրահեղականությունը մերժող, չափավորության, հավասարակշռության ու կառուցողական ընդդիմության կուսակցություն:

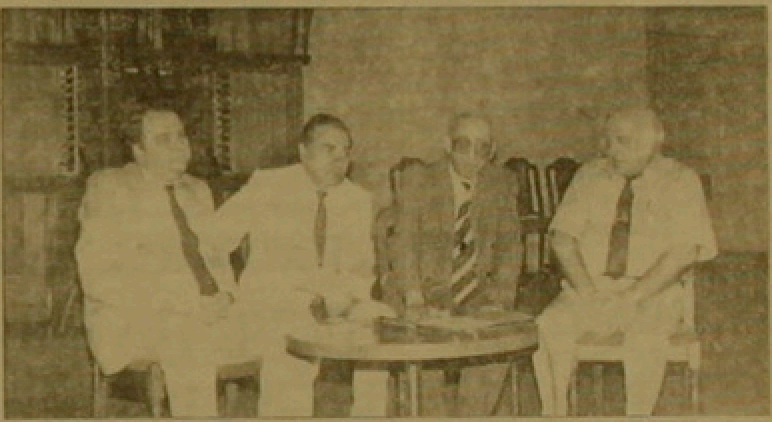

Վան-Վասպուրականի մշակութային հայրենակցական միության կողմից Յայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությանը, կուսակցության հանրապետական վարչությանը եւ նրա ատենապետին, ինչպես նաեւ ներկաներին ողջունեց բանաստեղծ Լեւոն Միրիջանյանը: Նա ընդգծեց, որ ՌԱԿ-ը, որպես Արմենական կուսակցության իսկական ժառանգորդ, միշտ ուշադրության կենտրոնում է պահել մշակույթին առնչվող հարցերը եւ այսօր էլ ՅՌԱԿ-ն իր առաջնային խնդիրներից է համարում հատկապես ներկայիս դժվարին պայմաններում հայ մշակույթի զարգացմանը, մտավորականության հիմնահարցերի լուծմանը ըստ ամենայնի աջակցելը:

Այնուհետեւ ֆիզիկական գիտությունների դոկտոր, բազմաթիվ գյուտերի հեղինակ, Յայ ագնվականների միության նախագահ Գեւորգ Փիրումյանը ներկայացրեց Յայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության եւ Յայ ագնվականների միության կողմից Յայաստանի հզոր գիտատեխնիկական ներուժի արդյունավետ օգտագործման եւ խրախուսման նպատակով հայտարարված մրցանակաբաշխության արդյունքները: Ինչպես նշեց պրն Փիրումյանը, մրցույթի կազմակերպիչների գլխավոր խնդիրն էր միջազգային շուկա դուրս բերել հայ մտավորականության ներուժը, շահագրգռել արտասահմանյան եւ տեղական գիտական եւ գործարար շրջանակներին, հովանավորներ գտնել այդ ներուժի օգտագործման եւ ներդրման համար, ինչպես նաեւ խրախուսել աղետալի պայմաններում հայտնված մեր գիտատեխնիկական մտավորականության գեթ մի փոքր, շատ փոքր հատվածին, ինչ-որ չափով կասեցնել հայկական պետության, ողջ ազգի համար վտանգավոր չափեր ընդունած մտավորականության արտագաղթը:

Մրցույթին ներկայացվել էին 25 թեմատիկ աշխատանքներ գիտության եւ տեխնիկայի ամենատարբեր բնագավառներից՝ նախկին ԽՍՅՄ, Ռուսաստանի Դաշնության, Յայաստանի Յանրապետության եւ այլ երկրների արտոնագրային պետական գերատեսչությունների կողմից արդեն հաստատված հեղինակային վկայագրերով եւ արտոնագրերով: Դրանցից ընտրվել են այն աշխատանքները, որ այսօր արդեն հետաքրքրություն են ներկայացնում գործարար շրջանակների համար եւ կարող են մտնել միջազգային ասպարեզ՝ ներդրման դեպքում զգալի եկամուտներ բերելով հանրապետությանը: Ներկայացման ձեւը բացառում է հեղինակներին շրջանցելու արատավոր գործընթացը, քանի որ հետաքրքրություն ներկայացնող գյուտերն ու հայտնությունները արդեն իրավաբանորեն ձեւակերպված են եւ օրենքով պաշտպանված:

Մրցույթն ամփոփող փորձագիտական հանձնաժողովի անունից, Գեւորգ Փիրումյանը մրցանակներ հանձնեց հաղթող ճանաչված 6 արտոնագրերի եւ հեղինակային վկայագրերի հեղինակային խմբերին. «Պանկրեասիտի բուժման» (հեղինակային խումբը ներկայացնում էր Բելա Բագրատունին), «Կիսահաղորդչային սարքերի պատրաստման» (Արմեն Սիմոնյան), «Բյուրեղների ռենտգենյան տոպոգրաֆիայի» (Ալիդա Մարտիրոսյան), «Չկ-ների աճեցման փակ համակարգերում ջրի մաքրման» (Արմեն Մարտիրյան), «Սիլիցիումային ուժային սարքերում օհմական կոնտակտների պատրաստման» (Սերգեյ Շաքրյան) եւ «Ռակետային նշանակություն ունեցող տարբեր գունավորման միաբյուրեղների ստացման» (Աշոտ Պետրոսյան) եղանակների հայտնագործման համար:

Երեկոն եզրափակվեց հնագույն երաժշտության «Տաղարան» համույթի համերգով.

ԼԻԼԻԹ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

Նախընտրական տոնական եռուզեռ է հայոց հինավուրց հողի վրա. մի տեղ ավանդական զուռնայի կոխ եղանակի պաշտոնամոլությունը բորբոքող դհոլի հնչյունների տակ անել ու ջանել ընկնածունեան խոր են անխնա գետնովը տալիս եւ փոշին ամպի նման ճոխել է ընտրական տեղամասի վրա. մեկ այլ տեղ ոչ պակաս ավանդական ծառզերների զռռոց ու դղրդոց է ականջ խլացնում. մի այլ տեղ փառյատեսներ Մարգրես Թեչերի եւ Թանսու Չիլլերի փառքից հոգնած ու հանգիստ կարգած շիկնայք փափկասուն հայոց աշխարհի հեռավոր նեսվել են հարտական պայքարի ասպարեզ. եւ Հրանտ Բագրատյանին խորհուրդ կտայինք նրանց մեջ առնել իր արդի ամենահավանական ու իրական հավակնորդին. Ինչ հետ-վում ուշից գլուխ վիճավոր ջաղինը ու ամբակուռ. մռայլաբնոծ տղամարդիկ ընտրվելու դեմքում փոխուրյուններ, որոնք, ընտրակնե-րեն խրախճելով ընկալյական հարաբերությունների զարգացումը, անմիջապես կնպաստեն մեր ժողովրդի բարեկեցության, կենսամակարդակի կտրուկ աճին: Այդ փոփոխություններից կարեւորը վերաբերում է լուսաֆորին. ենթադրվում է, որ կարմիր, դեղին, կանաչ գույները փոխարինվելու են կարմիր, կապույտ, նարնջագույնով... Նշենք փոփոխություններից եւս մեկը՝ փողոցային երթեւեկության խախտման դեպքում տուգանման արարողությունը դիտելի դարձնելու ավարտվի «Իմ հայրենիք, անկախ, ազատ...» հիմներգով տուգանված խաղախոցու եւ ոստիկանի կատարմամբ: Կանանները աչքի են ընկնում իրենց դեմոկրատիզմով. օրինակ, առանձին կեղտով ընտրված է, որ կարեւոր մայրուղիներում գիշերային ժամերին փողոցն առաջինը հասնելու իրավունքը տրվում է նախ ադեսի գոտու բնակչությանը. նորին անցնելու ժամանակ, առաջ նույնը չի կարելի անել մյուս, առավել հոգեւոր ասպարեզների առումով, ու խորհրդավոր ու առեղծվածային դրոշակներ առաջացան եւ ստիպեցին հեռացած հայացք նետել դասմության մութ խորխորատներ: Ահա, օրինակ, փորձ կատարվեց հրաժարվել հին գրաբարի միությունից. փակել այն ասես կայսանի նման եւ նրա տեղում ժամանակ անց նոր հանդիսավորությամբ բացելու համար... կրկնվեց հին սխալը, երբ եկեղեցի էին կառուցում ավերված հեթանոսական տաճարի հիմքերի վրա... Ահա թե ինչու վերանայում փոխարեն հին գրաբարի միությունը խնձորի պես կիսվեց, ավելի ճիշտ, կիսվեց բազմացող ճիճվի նման, որոնցից երկու կեսն էլ շարունակում են ապրել... Արդյունքը ստուգելու համար փորձը տեղափոխվեց կուսակցական ասպարեզ, եւ ահա, ինչպես տեսանք, մեկի փոխարեն ծնվեցին

ԾՈՒՌ ՆՍՏԵՆՔ, ՇԻՏԱԿ ԽՈՍԵՆՔ

Ինչ-որ բան բացելու համար նախ հարկավոր է փակել այդ ինչ-որ բանը...

խոստանում են ոչ միայն Ղարաբաղը, այլեւ նրա հարակից հանրապետությունները ընդհուպ մինչեւ Կալիֆորնիայի նահանգը միացնել իրենց ընտրական տեղամասին... Այնուհետեւ, խորհրդից ու անհուն գիշերներից ամփոփված մի պատմով կին մեծամեծար սիրտն էր բացել կողքին նստածի առաջ. «Տղես էն օրը ամբողջ բաղի առաջ խոստացավ, որ երբ ընտրվի՝ գողությունը բարեկլու ա: Ասում եմ, այ բալա, գողությունը հեչ. էն անտեր որբանոցներեն է իր տունը, խնն էլ հետը տանողը... Խնդրում ա: Ասում ա, ընտրվեմ, կտեսնենք, այ մեր...»:

Մի խոսքով, չկա անցյալ տարիների համաստրած ճանձրույթն ու միապաղաղ, դիմաց անտարբերությունը. համընդհանուր աշխուժություն է, անակնկալներով հագեցած նախընտրական առօրյա:

Տոնական մթնոլորտի վրա իր բարերար ներգործությունն է թողել Սահմանադրության հանրաքվեն, որը նույնպես ողողված է բառի ներարկումներով, բարբոված վիճաբանություններով... Եւ հետաքրքիրն այն է, որ Սահմանադրության դեմ առնեսանք, ավելին՝ ներկայության հեղինակները մեր այն հարգարժան իրավաբաններն են, որոնք օր ամբողջ դառնում են նրա ամենաջերմ երկրպագուն... Մարդը վիճում է ինքն իր հետ երկվությունը, որի մասին մենք կխոսենք ինչ հետո, խոցում ու տանջում է կասկածների մեջ խեղդվող նրա հոգին... Սակայն, այդուհանդերձ, ընդհանուր տրամադրվածությունից դժվար չէ հասկանալ, որ շատ շուտով վերջապես ազատագրվելու ենք խորհրդային սահմանադրությունից, լավ ուր մարդն ամենաբանիկ կողիտալն է. եւ մտնելու ենք մեկ այլ Սահմանադրության շիրմերի մեջ, որ մեկ ուրիշ կարգախոս է առաջնային կողիտալ չունեն գար, մարդ չես...

Ընդհանրապես, շատ բան է կախված Սահմանադրության հանրաքվեի հաջող անցկացումից, եւ երբ Աստված տա, այն սահման ընթացք ու ավարտ ունենա, վերջին աշխատանքին առնչվող մտերիմներից մեկի հավաստի տվյալներով, հանրաքվեի կլինի փառոց առաջադված եւ մեր ժողովրդի համար չափազանց կարեւոր, կենսական նշանակություն ունեցող եւս մի փաստաթուղթ՝ Փողոցային երթեւեկության կանոնների նոր, բարելավված եւ բարեփոխված ժողովածուն: Նույն այդ ընկերոջս հավաստիացմամբ, այդ կանոնների մեջ կատարված են այնպիսի փոփոխություններ...

այնուհետեւ անցնում են փախստականները եւ հետո միայն Ազգային ժողովի պատգամավորները, երբ սրանք որոշել են գիշերվա այդ ուշ ժամին ոտով մեն գալ հարազատ քաղաքի փողոցներում...

Սակայն այս ամենը հետո, իսկ ներկա օրերի ամենակարեւոր իրադարձություններից մեկը, որը, ծավալվելով նախընտրական պայքարի եւ Սահմանադրության հանրաքվեի առաջ բերած խանդավառությանը, էլ ավելի բարձրացրեց ժողովրդի տրամադրությունը, Հայկական ատոմակայանի հանդիսավոր բացումն էր՝ ֆիզիկական գործարկումը... ինչը մեր ժողովրդի վրա նույնքան ընդամենը 60-70 միլիոն դոլար, ընդամենը... Սակայն մի՞թե հնարավոր է թվով եւ միլիոնավոր դոլարներով չափել այն անսահման ցնծությունը, որ պատճառել էր ատոմակայանի գործարկումը խավարի մեջ բաղված ժողովրդին: Հարց է առաջանում՝ կլինե՞ր այս ցնծությունը, երբ ժամանակին վերին հեռատեսությամբ ընդամենը երկու-երեք տարի առաջ, գերբնական մեխանիզմների միջոցով տեղի չունենար նույն այս ատոմակայանի հանդիսավոր փակումը: Եւ մի՞թե պակաս խանդավառությամբ ու ցնծությամբ պիտի վերապրեր ժողովուրդը «Նաիրիտի» հանդիսավոր բացումը, որը հաջորդեց նրա առավել քան հանդիսավոր փակմանը որոշ ժամանակ առաջ... Իսկ երբ վերհիշենք Ալավերդու պղնձամոլիբդենայինի, Վանաձորի Քիմիական հանդիսավոր փակման բացումները, առավել ուշագրավ կդրսեւորվի այն իմաստուն հաղթական թունավորությունը, որը արտահայտվել է վերջին շրջանում ծնված մի նոր հնարավորությունների սահմաններում ժողովրդին ցնծությունից ցնծություն տանելու համար, եւ որը կարելի է ձեւակերպել մոտավորապես այսպես՝ ինչ-որ բան հանդիսավորությամբ բացելու համար նախ հարկավոր է հանդիսավորությամբ փակել այդ ինչ-որ բանը, այն հաշվով, որ երկու դեպքում էլ մենք կատարած կլինենք հարազատ ժողովրդի ցանկությունը...

Սակայն հինն ու հեշտանացը վերացնելու եւ նրա փոխարեն նորն ու առաջադեմը ստեղծելու ընթացքում դրսեւորվեցին երեւույթներ, որոնց արմատները, ըստ երեւույթին, թաքնված են անհիշելի ժամանակների փոշու մեջ: Եւ երբ ամեն ինչ առանց խոր ցնցումների ու ավերածությունների կատարվեց հին խորհրդարանը նորով փոխարինելու եւ հին սահմանադրությունից

երկու Դաշնակցություն... Ինչ խոսք, մեր անկախության մեծագույն նվաճումներից մեկը բազմակուսակցությունն է... Այո, բազմակուսակցություն, բայց ոչ մի կուսակցության ներսում... Թե չէ, ի՞նչ է նշանակում մի կողմ թողնել (մի պահ մոռանալ), որ գոյություն ունի եւ հաջողությամբ գործում է տասնամյակներ շարունակ իր ժողովրդին, իր հարազատ ժողովրդին ծառայած Ռամկավար ազատական կուսակցությունը եւ ստեղծել եւս մի ռամկավար ազատական կուսակցություն, որի տարբերությունը նախորդից այն է, որ սրա անվան կողքին գրված է անվան տողացի բարգմանությունը՝ լիբերալ դեմոկրատական... Ընտրողներին խճճելուց զատ, ուրիշ էլ ի՞նչ նպատակ կարող է հետապնդել ամեն ինչից երկու հատ ունենալու այդ ձգտումը... Եւ մի՞թե այս փորձը նախադեպ չբացեց արմատական ընդդիմադիրների առաջ ստեղծելու երկրորդ կառավարություն, պատրանքայի ընտրելով Ազատության հրապարակը, մի երեւույթ, որի խորը մտահոգություն է պատճառում ինձ...

Այո, թերեւս ժամանակն է նույնի պատմության խոսքը երկատվելով ադրելու երեւույթը մեկնողական է այնտեղից, որ մեր ժողովուրդը դարեր շարունակ ապրել է երկատված եւ արդեն մի տեւական փարձվել դրան Հայաստանի մի կեսը Պարսկաստանի իշխանության տակ է եղել, մյուս կեսը՝ Բյուզանդիայի, ապա, դարձյալ երկու Հայաստան մեկը Թուրքիայի հպատակության, մյուսը՝ Ռուսաստանի, այնուհետեւ դարձյալ երկատված մեկը՝ Խորհրդային, մյուսը՝ Սփյուռք... Ինչպե՞ս կարելի է բաժանվել մեկ լեզվով, եւ ահա մենք երկու գրական հայերեն ունենք, երկու ուղղագրություն: Աշխարհի բոլոր քրիստոնյա ժողովուրդները բավարարվում են մեկ հովվապետով, իսկ մենք չենք կարող, մեզ երկու կաթողիկոս է հարկավոր... Չափից դուրս շատ չէ՞ այս ամենը բազում հոգսերի, խավարի մեջ բաղված մի փոքրիկ ժողովրդի համար, որ դարեր շարունակ երազել է համախմբվել մի հավատքի, մի իշխանության, մի ծղոտե շուրջ... Եւ ժամանակը չէ՞ արդյոք Ազգային ժողով հրավիրելու փոխարեն ծնողական ժողով հրավիրել եւ մեծերի ջանքերով վերացնել բոլոր այդ «երկատվածությունները» եւ խաղաղակիրք աշխարհի մտնել առանց արեւելյան խորամանկությունների...

ՏԻԳՐԱՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԱՀԱԶԱՆԳ

«Ազգային ժողովի պատգամավորության թեկնածուների մեջ կան հոգեկան հիվանդներ»

Նույն սաղան գործակալության բյուրոյից Գայանե Մանոյանի հարցերին պատասխանում է Երեւանի գլխավոր փսիխոթերապեւտ Նարուբյան Մինասյանը:

- Պրն Մինասյան, Ձեր վերջին հեռուստաելույթի ժամանակ դուք հայտարարեցիք, որ Ազգային ժողովի պատգամավորության թեկնածության հայտեր ներկայացնողների մեջ կան տարբեր հոգեկան շեղումներով մարդիկ: Ինչո՞վ է հիմնավորված Ձեր այդ հայտարարությունը:

- Որպես մասնագետ դա ես կարող եմ հիմնավորել ինձ հայտնի բազմաթիվ օրինակներով: Բժշկական էթիկայի տեսակետից ես անուններ չեմ կարող հրապարակել, սակայն հայտարարում եմ, որ ներկայումս Երեւանի մի քանի ընտրատարածքներում կան պատգամավորության թեկնածուներ, որոնք գրանցված են նարկոլոգիական դիսպանսերում եւ տառապում են ալկոհոլային դեմենցիայով կամ ունեն հոգեկան շեղումներ: Դրանցից մի քանիսին ես անձամբ գիտեմ, ինչպես օրինակ Երեւանի ընտրատարածքներից մեկում գրանցման համար հայտ ներկայացրած ծերունական սկլերոզով՝ աթերոսկլերոզով տառապող մի 80 ամյա ծերունու, որը, բարեբախտաբար, չգրանցվեց: Սակայն, մի քանիսին գիտեմ, որ գրանցվել են: Պատկերացնո՞ւմ եք, որ այդպիսիք դառնան մեր Ազգային ժողովի պատգամավորներ:

Մինչդեռ հայտնի է, որ հոգեկան հիվանդությունների առկայությունն անհամատեղելի է այս կամ այն պաշտոնի հետ: Դրանք են՝ թմրամոլությունը, փսիխոպաթիան, էպիլեպսիան, մանիակալ դեպրեսիվ փսիխոզը, շիզոֆրենիան, ինչպես նաեւ որոշ տեսակի ծանր մարմնական հիվանդությունները՝ քաղցկեղը, թոքախտը եւ այլն: Ամբողջ խնդիրն այն է, որ պատգամավորության թեկնածուներից որեւէ մեկը չի պահանջվում հասուկ հատասաագիր՝ հոգեկան եւ ընդհանրապես՝ մարմնական առողջության վերաբերյալ: Մինչդեռ, բոլոր քաղաքակիրթ երկրներում առողջության վերաբերյալ հատուկ թղթերը պարտադիր են ամենուր, իսկ արդեն ընտրված պատգամավորները պարբերաբար ենթարկվում են հատուկ բժշկական քննության:

- Որպես մասնագետ դուք այդ խնդրի լուծման համար ի՞նչ առաջարկություններ ունեք:

- Առաջարկությունս այն է, որ պատգամավորության թեկնածուների եւ ընդհանրապես պետական այրերի առողջական վիճակը ենթարկվի քննության նույն սկզբունքով, ինչպես քննության են ենթարկվում բոլոր նրանք, ով իեր սպասում են վարորդական, օդաչուական, որսորդական իրավունք, կամ ընդունվում են պատասխանատու աշխատանքների: Օրինակ, ՆԳ նախարարության մարմիններում աշխատելու համար անձը ենթարկվում է ոչ միայն մանրակրկիտ բժշկական ու հոգեբուժական հետազոտության, այլեւ բարդ հոգեբանական քննության:

Պետք է ստեղծվի հատուկ բժշկական հանձնաժողով, որը կորոշի, թե որ հիվանդությունների դեպքում մարդը չպետք է ընդունվի պատասխանատու աշխատանքի:

- ՀՀ Ընտրությունների մասին օրենքի թիվ 3 հոդվածի համաձայն, ԱԺ-ի ընտրություններին չեն կարող մասնակցել դատարանի վճռով անգործունակ ճանաչված մարդիկ: Ինչպե՞ս է որոշվում անձի անգործունակությունը:

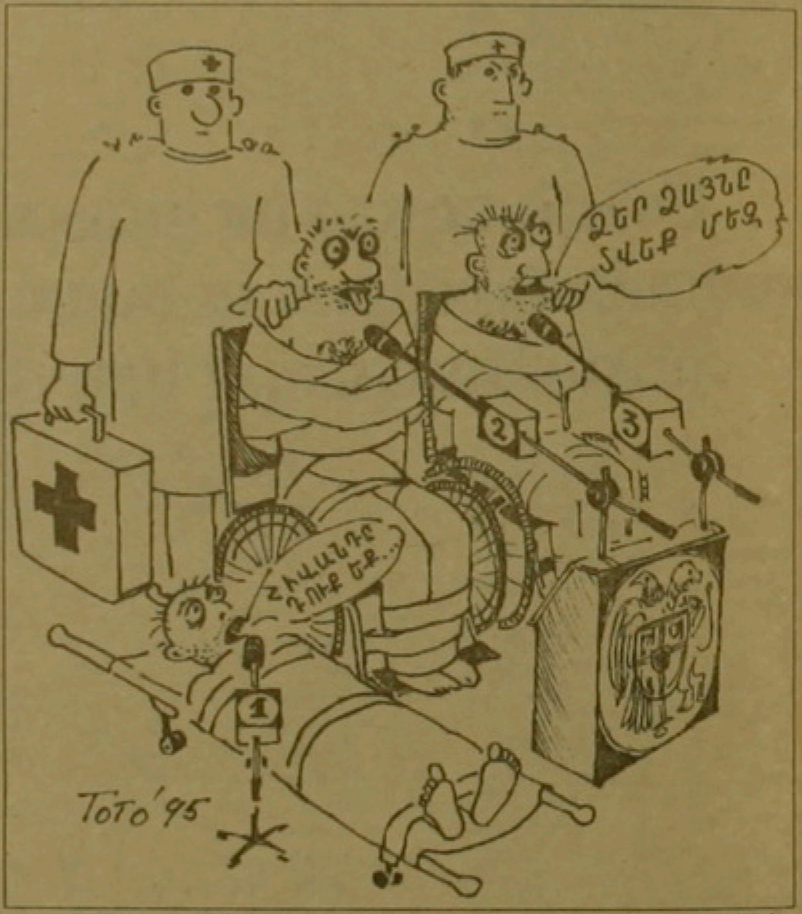

- Անգործունակ են համարվում այն մարդիկ, ովքեր ունեն մտավոր կարողության անկում եւ անգործունակությունը հաստատող իրավաբանական փաստաթուղթ: Անգործունակ հիվանդը կամ տկարամիտ անձը հիվանդության սուր կամ խրոնիկական փուլում, զրկված լինելով սեփական արարքները վերահսկելու կարողությունից, ի վիճակի չէ մասնակցել որեւէ իրավաբանական ակտի, այդ թվում՝ ընտրական գործընթացին:

Հայաստանում պաշտոնապես գրանցված է 30 հազար հոգեկան հիվանդ (թեեւ իրականում այդպիսի հիվանդների թիվը մի քանի անգամ ավելին է): Դրանց մեկ երրորդն իրականում անգործունակ է, բայց նրանց միայն 10 տոկոսն ունի անգործունակությունը հաստատող փաստաթուղթ: Փաստորեն, մնացածներն ինքնըստինքյան մասնակցում են ընտրություններին, որի դեպքում բնականաբար գիտակից ընտրության մասին խոսելն ավելորդ է: Բայց չէ՞ որ պատգամավոր կարելի է ընտրվել՝ ունենալով ընդամենը մեկ ձայնի առավելություն: Իսկ Հայաստանում կա 200, 500 եւ ավելի մահճակալ ունեցող վեց խոշոր հոգեբուժական հիվանդանոց, որտեղ անգործունակ հոգեվիճակում գտնվող հիվանդներից, այնուամենայնիվ, շատերն ունեն այդ վիճակը հաստատող փաստաթուղթ: Ինձ եւ իմ գործընկերներին հայտնի է, թե ինչպես են ընթանում ընտրությունները հոգեբուժական հիվանդանոցներում, ընտրության օրը բերվում է շրջիկ քվեատուփ եւ մի խուրձ քվեաթերթիկներ, որոնք բաժանում են հիվանդներին ու առաջարկում գցել արկղը: Այս ծեսական արարողության ժամանակ հնարավոր կեղծիքների մասին խոսելն ավելորդ է: Խնդիրը ծայրահեղ լուրջ է, եւ եթե մենք ուզում ենք իրավական պետություն կառուցել, պետք է անպայման ապահովենք օրենսդիր օրգանի ընտրողների ու ընտրվողների առողջ լինելու նախապայմանը:

Եժան գնով վաճառվում է սեփականացված խանութ (120մ²): Հասցեն Դավիթ Բեկ փող.:
Հեռ. 531773, 531017

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ուղիղ 5

Հանրապետության առջեւ ծառացած կարեւորագույն հիմնախնդիրներից մեկը անշուշտ Սահմանադրության հարցն է: Սահմանադրությունն այն փաստաթուղթն է, որը ցույց է տալիս մեր ինչ լինելը, ուր գնալը, անելիքները, յուրաքանչյուրիս տեղն ու դերը սեփական երկրում:

Սահմանադրությունն ապահովում է իրավական պետքի ամրությունը, տնտեսական զարգացումը, սոցիալական պաշտպանվածությունը, մի խոսքով՝ ողջ ժողովրդի արժանապատիվ գոյությունը, երբ, իհարկե, այն կազմված է խելացի եւ կիրառվում է հետեւողականորեն:

Ոչ մի պատահական չէ, որ Հայաստանի Հանրապետության անկախության հռչակումից անմիջապես հետո բազմաթիվ նախագծեր եղան եւ կրկին բարձրացվեցին ինչպես մեր իշխանության ամենից, այնպես ուժեղ իշխանության փոխարեն մեզ կարող են մատուցել դաժանագույն իշխանություն, երբ ամեն ինչ իրականացվում է ճնշման եւ պարտադրանքի միջոցով օգտագործելով բոլոր միջոցներն ու հնարավորությունները: Մինչդեռ ուժեղ իշխանությունը օրենքի կարողությունների եւ քաղաքացիական հասարակության տեր գործիչներն են, որոնք ներկայանում են ճշմարտի հաղթանակը եւ վերջինի ապահովմանը նպատակաուղղված գործնական հստակ ծրագրով եւ հետեւողականորեն իրագործում այն:

Իսկ երբ նոր Սահմանադրության նպատակն է իրավաբանորեն ամրագրել մեր կյանքում արդեն իսկ տեղի ունեցած փոփոխությունները եւ ստանալ ժողովրդի հենց գնահատ այս նարկությունների ղեկավարներ: Խոսք կարող է լինել Ազգային ժողովի վերաբերյալ այսպես կոչված անցումային դրույթների մեջ, քանի որ անմիջապես հարց կարող է առաջանալ, որ երբ օրենքը հավասար է բոլորի համար, ապա ինչ քաղաքական իրավունքով են այս պատգամավորները աշխատում մյուսների համար նախատեսվածից տարբեր պայմաններում:

Այս առնչի հետեւանքով կարող է ստեղծվել իրավիճակ, երբ Սահմանադրությունը, երբ հավանության արժանացած չլինի ընտրական իրավունք ունեցողների մեծամասնության կողմից, զրկված կլինի ժողովրդի աջակցությունից, իսկ փաստորեն առանց հիմքի ընտրված պատգամավոր թե ժողովրդի եւ թե Սահմանադրության: Արդյունքում կունենանք խոցելի պատգամավոր եւ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրությունները կարող են պահանջել նոր ընտրություններ

թյան Սահմանադրության, այնպես էլ նրա ընդունման կարգի շուրջ: Ընդ որում տարբեր առաջ ընդդիմադիր ուժերը խիստ էին հանդես գալիս Սահմանադիր ժողովի միջոցով Սահմանադրության ընդունման օգտին, իսկ իշխանությունները այն ժամանակ ավելի մերժողական եւ սպասողական դիրքում էին: Հիշենք հենց իր հանրապետության նախագահի դիրքորոշումն այս հարցում: Այժմ, անշուշտ, շատ կարեւոր է, թե կոնկրետ ո՞ւմ ձեռքից է ժողովուրդն ընդունելու Սահմանադրությունը, ում եւ ինչ նպատակների կարող է այն ծառայեցնել եւ ընդհանրապես ինչպես են այսպես փոխվել իշխանության եւ ընդդիմության դիրքորոշումները: Բնական է, որ այս կարեւորագույն հարցում կողմերից յուրաքանչյուրն ունի իր հաշվարկները...

Ինչեւէ, բազմաթիվ առաջարկների, դիտողությունների, ննջարկումների եւ քննարկումների ոչ լրիվ ամփոփման արդյունքում այսօր մեզ է հրամցվում Սահմանադրության մի նախագիծ, որին դժվար է միանշանակ գնահատական տալ: Երբ Սահմանադրության պատրաստման նախագծի առկայությունը հին իրական եռամյա է, ապա նրա կոնկրետ բովանդակությունը եւ ընդունման ձեւը ամրապնդելու եւ մտահոգվելու առավել է: Դժվար չէ նկատել, որ առաջարկվող Սահմանադրությամբ առաջին հերթին փոխվում է հանրապետության պետական կառավարման համակարգը: Ստեղծվում է տպավորություն, որ Հայաստանում դառնում է Սահմանադրական միապետության նման մի բան՝ խորհրդարանական դրսեւորմամբ:

Փոխվում է նաեւ հանրապետության տնտեսակարգը, հասարակարգը: Հեռացվում փոխվելու է նաեւ մեր արժեքներում, մտածելակերպում, կենցաղում, էությունը... Խոսք անհրաժեշտ է նախօրոք նշել, թե ո՞րն է առաջարկվող Սահմանադրության իրական նպատակը, ի՞նչ խնդիրների պետք է այն ծառայի:

Երբ նպատակը Հայաստանում ուժեղ իշխանության հաստատումն է, որպես հանրապետության այս անցումային փուլից եւ համատարած վերածնից դուրս բերող միակ հնարավոր միջոց, ապա պետք է նշել, թե կոնկրետ ո՞ւմ մեկով, ինչի հետեւանքով եւ ինչպես է ստեղծվել նման իրավիճակը եւ արդյո՞ք նոր միայն առավել, թե ում կարելի է վստահել նման լիազորություններ ունեցող իշխանությունը:

Հերթական թյուրիմացությունը եւ դրա հնարավոր հետեւանքները բոլոր չտալու համար անհրաժեշտ է նաեւ նշել, թե ով ինչ է հասկանում ու նույն ճանապարհով, ասում այդ դեպքում պետք էր լրջորեն մտածել գոնե հանրաքվեի վերաբերյալ օրենքի մասին: Սովորաբար հանրաքվեի հանձնված հարցը դրականորեն լուծված է համարվում, երբ նրան իր համաձայնությունն է տալիս ընտրելու իրավունք ունեցողների առնվազն կեսից ավելին: Սակայն մեր ունեցած հանրաքվեի մասին օրենքով, որով մենք ծնունդ բերեցինք մեր այսօրվա անկախությունը, այդ նախապայմանը նվազեցված է մինչեւ ընտրողների ընդհանուր թվի 1/3-ը, որը փաստորեն ներառում է մեծամասնության ներարկում փոքրամասնության կամքին: Նման կարեւորագույն հարցին այսպիսի մոտեցումը լուրջ համարել չի կարելի եւ այստեղ ոչ մի մեկնաբանում ընդունելի չէ: Հիշենք, որ Ռուսաստանում նույնպես Սահմանադրությունն ընդունվել է ընտրողների ընդհանուր թվի 50 տոկոս+1 սկզբունքով անցկացված հանրաքվեով:

Մտածելու բան են նաեւ հանրաքվեի հետ համատեղ անցկացվող պատգամավորական ընտրությունները:

Ընտրությունների մասին խոսք վիճարկելի օրենքը անշուշտ կապված է այդ ընտրությունների կայացումը, սակայն նման ընտրությունների արդյունքում մենք կունենանք մեր իրականության համար պատվո դռնով հաղթանակած պատգամավոր, քանի որ նոր Սահմանադրության ընդունման փաստով իսկ արդեն հին Սահմանադրությամբ եւ հին ընտրակարգով ընտրված պատգամավորները ստիպված կլինեն աշխատել նոր Սահմանադրության պայմաններում: Նման պատգամավորների գոյության միակ երաշխիքը կլինի սահմանադրական այն կետը, որով արձանագրվում է, որ Ազգային ժողովն իր գոյության առաջին տարում: Նկատենք, որ մեծ մասամբ այդ առաջին տարվա մեջ է տեղավորվում նաեւ տեղական ինքնակառավարման ընտրություններից առաջ պատգամավորների տեղը 6 ամսյա երաշխիքը: Դրա փոխարեն նոր Սահմանադրության առավել երկար ժամկետ կեսեր միանգամից սպառվում են Ազգային ժողովի գոյության: Ազգային ժողովը իր թվով (190) չի համապատասխանում Սահմանադրությամբ նախատեսվածին (130), որն անշուշտ առաջ է բերելու բարդություններ ինքնամփոփ աշխատանքում, ծախսերի եւ այլ հարցերում: Ազգային ժողովը չի համապատասխանելու Սահմանադրությանը նաեւ իր կազմով (հ. 65), քանի որ Սահմանադրությամբ պահանջվող այլ տեղ չաշխատող պատգամավորների փոխարեն Ազգային ժողովում մենք ունենալու ենք հիմնականում պետական պաշտոնյաներ, շրջխորհուրդների, ձեռնարկությունների ղեկավարներ, խոցելի Սահմանադրություն, որը կարող է հանգեցնել նրան, որ ցանկացած պահի կարելի է հրաժարվել թե մեկից եւ թե մյուսից:

Ստեղծված իրավիճակում խոսք կարեւորվում է ընտրողների դերն ու տեղը: Քանի որ Հայաստանը դառնում է ընդգծված ընտրողների կառավարմամբ հանրապետություն, ապա առաջին պլան է մղվում նաեւ տվյալ պահին ընտրողական պասիվության զգայունության հարցը: Երբ ընտրողները պասիվ լինեն, հավելյալ թե Սահմանադրության շուրջ այնքան սուր կռիվ կրծքեր բարձրացնեն, քանի որ ընտրողների բոլոր համակարգերի համար կապահովվեն հավասար մեկ նախկային պայմաններ: Սակայն այլ է մոտեցումը, երբ այդ ապաթիան կոնկրետ մասն է նաեւ: Տրամաբանական եզրահանգումը բերում է այն բանին, որ Սահմանադրությունը ընդունվում է հենց այդ կողմերս անձի համար:

Մի խոսքով, Սահմանադրությունն արդեն իր նախագծման փուլում, իրադրությունը հասակացնելով եւ կայունացնելով փոխարեն փաստորեն այն ավելի է խճճել եւ բարդացրել: Հազիվ թե կայունացնող դեր խաղա նաեւ Սահմանադրության հանրաքվեն, ինչպիսի արդյունք էլ այն ունենա: Սահմանադրության ընդունման դեպքում ընդդիմությունը ամենայն հավանականությամբ կշարունակի իշխանությունների դեմ պայքարը կեղծելով մեջ եւ դրանում իրավացի կլինեն այնքանով, որ ժողովրդի մեծամասնությունը այսօր խիստ տկար գեթ է կամ առանձնացած անտարբեր է ներկայացված նախագծին: Չընդունվելու դեպքում խոսքը հետագա խորացումը պարզապես անխուսափելի կլինի: Պատգամավորական ընտրությունները էլ, ինչպես էլ լինեն դրանց արդյունքները, կարող են իրենց հերթին ավելի շիկացնել մթնոլորտը: Միակ իրական արդյունքը, որ կարելի է ակնկալել հուլիսի 5-ից, այդ օրվա ընտրական սիրքը առավել մեծ համաժողովրդական շարժման ծավալումը կարող է լինել: Չի բացառվում, որ մոտ ժամանակներում ունենանք մի կացություն, որն ինքը ներառի միայն մեկ առողջ նախաքս լուծում՝ անցկացնել վաղաժամկետ արտահերթ ընտրություններ: Դա անհրաժեշտ կլինի թե ժողովրդին, թե ընդդիմությանը եւ թե առավել եւս իշխանություններին՝ հենց հանրապետության ապագայի: Հանրապետության ապագան պետք է կերտի առանց ժողովրդի հիմն արդեն բարոյական նոր պայմաններում շառով նվիրված իր քաղաքականությունը, հասցնելով իր ճշմարտությունը:

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

«Հիշատակները չմոռանալով, ապրենք ողջերի համար»

Ռոբերտ Երվանդի Մինասյան. Երեւանի քաղաքային խորհրդի սպասարկման ոլորտի վարչության պետ: Ծնվել է 1942 թվականին: Հայրը՝ Երվանդ Մինասյանը, պրոֆեսիոնալ զինվորական, ծնունդով Ալաշկերտից, զոհվել է Հայրենականում: Մայրը՝ 78-ամյա Տիգրանուհի Մինասյանը, ապրում է Էջմիածնում: Ռոբերտ Մինասյանն ունի երեք զավակ: 1964 թվականին ավարտել է Երեւանի ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտը, 1985 թվականին՝ ժողովրդական տնտեսության ինստիտուտը: Մինչեւ 1973 թվականը աշխատել է Էջմիածնում, սկզբում որպես ֆիզկուլտուրայի եւ սպորտի կոմիտեի նախագահ, այնուհետեւ՝ շրջանի կոմերիտմիության շրջկոմի քարտուղար: 1973-79 թթ. ղեկավարել է «Սպուտնիկ» միջազգային երիտասարդական տուրիզմի բյուրոն եւ «Օլիմպիկ» ճամբարը: 1979-82 թթ. եղել է «Էրեբունի» հյուրանոցի տնօրենը: 1982-85 թթ. աշխատել է «Սեւան» մարզական ընկերության հանրապետական խորհրդում որպես փոխնախագահ: 1985-ին ընտրվել է Բյուրեղավանի ավանային խորհրդի նախագահ: 1986-91 թթ. աշխատել է Շահումյանի գործադիր կոմիտեում որպես շրջխորհրդի նախագահի տեղակալ: 1991-93 թթ. ղեկավարել է «Մասիս» ձեռնարկության հյուրանոցային համալիրը: 1993 թվականից Երեւանի քաղաքային խորհրդի սպասարկման ոլորտի վարչության պետն է:

Մեր զրույցը սկսվեց «Երեւանի քաղաքային խորհրդի սպասարկման ոլորտի վարչության» ոլորտները թվարկելով:

«Վարչության ստորաբաժանումներից, ասաց Ռոբերտ Մինասյանը, կարեւոր կարելի է համարել հյուրանոցային համակարգը: Քաղաքի տարածքում գտնվում են 6 հյուրանոցներ՝ «Սեւան», «Շիրակ», «Սեբաստիա», «Մասիս», «Արաբկիր», «Երեւան»: Չի կարելի ասել, որ մեր հյուրանոցներն այսօր լիարժեք են աշխատում, որովհետեւ չկա սենք բարձրագույն կարգի, գոնե մի ջազգային որոշակի նորմեր պահանջող հյուրանոցը պետք է ունենա ջեռուցում, տաք ջուր, հյուրանոցային ծառայություններ: Այսօր այլեւս չի կարելի նախկին չափանիշներով աշխատել, երբ հյուրանոցը համարվում էր լոկ «ննջավայր», մի ձեռնարկություն, որտեղ քաղաքի հյուրը կարող էր գիշերել յուր տեղ գտնել: Պարզ է, պահանջներն այլ են: Դրանք բավարարելու համար մեծ ջանքեր ու միջոցներ են պահանջվում: Երեւանի քաղաքային խորհուրդը իր սուղ միջոցներից հատկացումներ է անում: Քիչ է, բայց կա, գործ արվում է: Հուսով եմ, որ վաղը, մյուս օրը ավելի շատ հնարավորություններ կունենանք:

Կար ժամանակ, երբ աշխարհի տարբեր տեղերից Երեւան եկածները հիանում էին մեր շատրվաններով, հատկապես Հանրապետության (նախկինում Լենինի) հրապարակի երգող շատրվաններով: Ինքներս էլ մեծ հաճույքով մնում էինք հրապարակում: Իսկ երբ մեր երկիրը նոր ժամանակներ ապրեց, երբ հաց հանապազօրյան առաջնային դարձավ, բազմաստղածական երեկոները մոռացվեցին: Փառք Աստծո, կարճ ժամանակով: Այժմ կրկին շատրվանները «երգում են»: Վարչությանը մեծ օգնություն ցույց տվեցին ՀՀ ներքին գործերի նախարարության ղեկավարները:

Այսօր ամեն օր Երեւանում աշխատում է 5-6 բաղնիք: Հասկանալի է, որ էներգետիկ ճգնաժամի պայմաններում դժվար է բաղնիքների շահագործումը: Սակայն վարձակալության տրված բաղնիքները, իհարկե, մեծ ծախսեր անելով, այնուամենայնիվ աշխատում են: Վճարը 150-ից մինչեւ 450 դրամ է: Այդպիսի գների պայմաններում բոլորը չէ, որ հնարավորություններ կունենան բաղնիք գնալ: Անվճարունակներ շատ կան: Այս իրողությունը հաշվի առնելով, քաղխորհրդի որոշմամբ, բաղնիքները շաբաթվա մեջ մեկ օր աշխատում են անվճար: Նույնիսկ 2-3 օր աշխատելու դեպքում մեկ օրն անպայման անվճար է:

Սպասարկման ոլորտի վարչության կազմում են նաեւ «Երքաղտեղեկանքը», կասկածի համալիրը: Սակայն առավել բարդ ծառայությունը ծիսական ծառայությունների գրասենյակն է, որը հայտնի է որպես «թաղման բյուրո»: Այսօր այնպիսի իրավիճակ է ստեղծվել, որ շատ ու շատ մարդիկ հնարավորություն չունեն թաղման ծախսերը հոգալ: Բայց որքան էլ լավատես լինենք, ամեն մի ընտանիք վաղ թե ուշ մահվան դաժան իրողությանը ծանոթանում է: Առանձին դեպքերում քաղխորհուրդն է կատարում ծախսերը, սակայն, հասկանալի է, որ ներկա ժամանակներում հնարավոր չէ բոլոր կարիքավորներին օգնել: Այս մասին խոսելիս Ռոբերտ Մինասյանը ցավով նշեց, որ այժմ էլ, նույնպես դժվար մեր ժամանակներում, մենք ավելի շատ թաղման արարողությունների, գերեզմանների շքեղության մասին ենք մտածում:

Այս իմաստով անչափ կարեւորվում է զոհված ազատամարտիկների գերեզմանների պահպանությունը, բարեկարգումը, որով նույնպես զբաղվում է սպասարկման ոլորտի վարչությունը: Այստեղ նույնպես դժվարություններ կան: Սակայն սխալ կլիներ արդարացումներ փնտրել: Մեծագույն պարտք ունենք մեզանից հեռացած, բռնամուց զարկված ազատամարտիկի, զինվորի հանդեպ: Պետք է մարենք մեր պարտքը...»:

Սպասարկման ոլորտի վարչության պետի հետ մեր զրույցը գուցե ավարտվեր այսքանով, եթե Ռոբերտ Մինասյանը Ազգային ժողովի պատգամավորության թեկնածու չլիներ: Երբ կարդում էի Ռոբերտ Մինասյանի թեկնածուական այցեքարտը, զգացի, որ գործ ունեմ լուրջ ու ծանրակշիռ մարդու հետ, որը հստակ, մշակված ծրագրեր ունի:

Իհարկե, վաղ է որեւէ կանխատեսում անել Ազգային ժողովի պատգամավորների ընտրությունների համար, սակայն կարծում եմ, որ պրոֆեսիոնալ մակարդակի պատրաստվածություն ունեցող երկրում անշուշտ անհրաժեշտ են Ռոբերտ Մինասյանի որակի եւ մտածողության տեր մարդիկ: ...Երբ արդեն վերծանում էի մեր զրույցի ձայնագրությունը, կրկին հիշեցի Ռոբերտ Մինասյանի խոսքը. «Մենք իրավունք չունենք մոռանալ հիշատակները, բայց եւ պետք է ապրենք ողջերի համար»:

Ս. ՄԱԼԽԱՍՅԱՆ

Մահախոսական

Կյանքի 45-րդ տարում մեզնից անժամանակ հեռացավ տնտեսագիտական գիտությունների թեկնածու Հրաչիկ Մելիքի Գեւորգյանը:

Հ. Գեւորգյանը ծնվել է Երեւանում, 1950-ը., մանկավարժի ընտանիքում: Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, 1967 թ. ընդունվել է Երեւանի պետ. համալսարանի տնտեսագիտական ֆակուլտետը: 3-րդ կուրսից գերազանց առաջադիմությամբ տեղափոխվում է Մոսկվայի Լոմոնոսովի անվան համալսարան, որն ավարտելուց հետո ընդունվում է Մոսկվայի էկոնոմիկայի ինստիտուտի ասպիրանտուրան: Աշխատանքային գործունեությունը սկսել է Հայաստանի պետպլանի էկոնոմիկայի ինստիտուտում որպես գիտաշխատող:

1979 թ. աշխատանքի է անցնում ՀՀ բարձրագույն եւ միջնակարգ մասնագիտական կրթության նախարարությունում, նախ որպես տնտեսագետ, բաժնի պետ, ապա վերահսկողության տեսչության պետ: 1991-ից զբաղվել է տնտեսական գործունեությամբ: Հեղինակ է տասնյակ գիտական աշխատանքների:

Մի խումբ ընկերներ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Երևանցիներս լավ են հիշում «Կոմիտաս» սրճարանի անմխիթար շենքը, որը փաստացի ավեր մնաց 1987-ից. պաշտոնապես էր «Աստուս» ֆոտոլաբորատորիայի ակումբին: Իսկ 91-ի վերջին, երբ շենքի (տարածքի) սեփականատեր ճանաչվեց «Ազգ»-Թենեյանը և շինարարական աշխատանքներ սկսեց, սարսափելի աղբի միջից մեծ թվով ներարկիչներ գտնվեցին, ինչն ապացուցում է, որ մարդկանց մեջ թմրամոլներ էլ կային: Այս ամենից զատ, այդ շենքը երբեմն ծառայել էր նաև «բոմժերի» ապաստան: Խորհրդային «բնակիչների» խոսքով.

հոգի: Բնական առաջ լույսին նայածում է նաև այս սենյակում վերևից եկող լույսը: Այնուհետև բազմանկյուն դահլիճն է, տեղավորում է նստած 250 և կանգնած 400 հոգու: Դահլիճը կունենա շարժական բեմ, որի հարևությամբ կլինեն ոչ միայն կառուցային առանձին խմբեր, այլև «Ազգի» բաժինը: Դահլիճի մի մասը ամփոփում է (մեծադիր պաստառներ), իսկ մյուս կողմից կարելի է օգտվել բացօթյա պատշգամբի հնարավորու-

թյունից: Երկու գլխավոր մուտք ունենալով կառույցը ներսից կներկայանա մի ամբողջական, մոխրագույն մարմարով ու բազալտով: Օրակածև զբոսայգու կանաչի հետ հրաշալի ներդաշնակություն կկազմի շենքի արտաքինը «խաղողավազով» տպագրված մակերեսներ, իսկ կառույցի կողմերից կտուրը կկրեն երկնագույն կանաչ-սպիտակ շարքը: Նշենք նաև, որ խոսք հանուր շենքի է քաղաքի կենտրոնում, բայց կենտրոնի աղմուկից հեռու Գեսարի

«Ազգ»-Թեմեյանի բնակարանատուբը ե՞րբ ենք տոնելու

Օղակաձև զբոսայգում կառուցվողը մշակույթի տուն է

Այսօր Երևանի կենտրոնում Մայար Նովա, Ալեք Մանուկյան, Խանջյան փողոցների միջանկյալ հատվածում, Օղակաձև զբոսայգու մեջ, նախկին «Կոմիտաս» սրճարանի տեղում, կառուցվում է «Ազգ»-Թեմեյան կենտրոնը: Կառույցի ճարտարապետական հեղինակը նախագծի հեղինակն է Օլեգ Շախբեկը, որի աշխատանքն էր նաև «Կոմիտաս» սրճարանը: Իսկ սրճարանի պատին հայտնի քանդակագործ Արտո Չաքմաքչյանի հարթաքանդակն օգտագործվել է ճարտարապետական նախագծում: Շինարարությունն իրականացնում է Երևանի տեխնիկական 29-րդ շինվարչությունը: Ծրագրված շինարարական աշխատանքները դեռ չեն ավարտվել, բայց գեղեցիկ նախագծի տեսած շնորհիվ «անհանգստությամբ» ուզում ենք պատմել մի քանի ամիս հետո իրականություն դառնալի այս կառույցի մասին: Կարծում ենք, մեր քաղաքում գեղեցիկ բան տեսնելու առիթը մեզնից յուրաքանչյուրին ուրիշ ուրախացնի, այլ շտապ լինի:

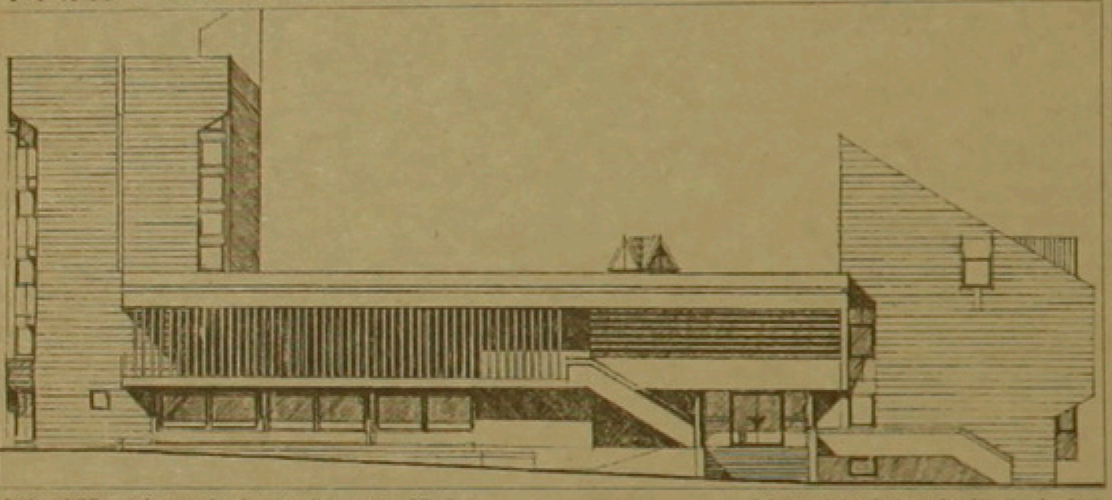

ված շենքի առաջացումը կատարվեց հիմքից (կառույցը կարող է ընդունել 9-10 բալ ուժգնության ցնցումների, թե 12 բալանոց ամրությամբ), առաջ երկարբետոնե ամեր հենապատեր դրվեցին: Կառույցն ունի կենտրոնական, աջ և ձախ թևեր: Աջ թևում բնակվում է «Ազգի» խմբագրությունը, որը ողջ տեղավորվի երկու հարկաբաժնում տեխնիկական համակարգչային սարքավորումներով հագեցված և սեղմագործական, իսկ թեժ կետում ձեղնահարկը կծառայի իբրև հանգստի սենյակ: Մեծադիր պատուհաններից անդին ալեր կհանգստացնի կանաչը և գեղեցիկ ծաղկանոցը: Ներքևի հարկաբաժնում կտեղավորվի նաև թղթի սենյակը: Այնուհետև մի կողմից «հագարկված» աշխատանքային վահանակը կարող է առաջնորդել դեպի առանձին հանդիպումների համար նախատեսված երեք փոքրիկ սենյակներ, իսկ մյուս կողմից դեպի է բացվում դեպի մշտական գործող պատկերասրահը: Այդ սրահ հարևանությամբ մուտք դեպի կոնֆերանսի դահլիճ, որը միևնույն ժամանակ նաև գրադարան է լինելու: Գրադարանում կարող են տեղավորվել 30-40

թյուններից:

Չախալյանյան թևը նվիրվում է Թեմեյան Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության: Առանձնական գրասենյակներ: 5 հարկերում տեղավորված են 12 աշխատասենյակներ, իսկ վերջին հարկի ընդարձակ սրահ ժողովասենյակի կարելի է բարձրանալ առանձին աստիճանավանդակով: Առաջին հարկում, բացի ընդհանուր ծառայությունից, տնօրենի սենյակից, տեղավորված կլինեն նաև կապի հանգույցը: Այս հարկաբաժնի մեծ դահլիճը իբրև բար-ռեստորան է ծառայելու: Իսկ դահլիճի առաստաղը երկրորդ հարկը, բացօթյա սրճարանի համար է նախատեսված, որի հատակը ողջ ձեռավորվի գեղեցիկ խճանկարով, իսկ ամառային կահավորումը զանազան լուսավորությամբ միայն կաշխուժացնի տեսարանը: Ավելորդ չէ նշել, որ յուրաքանչյուր հարկաբաժին կունենա իր սանհանգույցը: Երբ ընթերցողն արդեն մի փոքր պատկերացում «Ազգ»-Թեմեյանին ու բնականաբար ուրախ կառույցը պատրաստ լինելուն ովեր այցելել, կարող է օգտվել առաջին հարկում տեղավորված հաշմանդամների

ճչերը լսել, իսկ անհամբեր ժամանակ անցկացնել դիտել Մասիսները:

Ի դեպ, Օղակաձև զբոսայգու ընթացիկ նորոգումը հանձնված է «Ազգ»-Թեմեյանին, որն անձնատուր բեր միջոցառումների, հետագայում ծառեր նարկների հասցե կարող է դառնալ: Հետաքրքիր մի զուգադիպում. «Ազգ»-Թեմեյանը գտնվում է բոլորով հաղաքի մի շրջանում, որի կամուրջը հատող փողոցը Ալեք Մանուկյան անունն է կրում:

Կառույցի մանրամասներին ծանոթանալով, ընթերցողը բնական հարց կունենա՝ ինչքա՞ն միջոցներ են տրամադրվել այս իրականացնելու համար: Միայն սեփականաշնորհման համար ծախսվել է 96 հազար դոլար, ներառյալ շահութահարկը: Իսկ շինարարական աշխատանքները կկազմեն ավելի քան 500 հազար դոլար: Միջոցներ են տրամադրում ԹՄՄ Լոնդոնի խորհուրդը և անհատ բարերարներ, որոնցից ամենամեծ մասնակցությունը ցույց է տալիս ՌԱԿ-ի նախագահ առաջնորդ, դոկտոր Բարունակ Թովմասյանի այրին՝ տիկին Անժել Թովմասյանը:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Եզրափակվեց «Ամառնուս-95» մրցույթ-փառատոնը

«Ամառնուս-95» դպրոցի եռամսյակ կատարողների (ջութակ, դաշնամուր, թավջութակ) մրցույթն ավարտված է: Եվ հայտնի են հաղթողների անունները: Արամում ավելի, քան երբևէ, հուսադրում է դարձել հայ երեխաների երաժշտական զարգացումը», ասել ժյուրիի տեղի ունեցած մասին ասուլիսում ասաց «Ամառնուս-95»-ի տնօրեն և ժյուրիի նախագահ Հովհաննես Անասյանը:

Այսօր, Ֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճում, ժամը 14-ին կկայանա «Ամառնուս-95»-ի եզրափակումը, այնուհետև մրցանակաբաշխությունը, իսկ գրանդոր մրցանակակիրը Բելգիայում և Ֆրանսիայում ճանապարհորդելու հնարավորություն կստանա: Այս տարվա հինգ ակզբից էլ դպրոցն Ա-

նաստասյանի առաջ, որ խենթ ամեն խոչընդոտի հաղթահարում են դժվարությունների և բարերարների կարիք են զգում:

Այն հարցին, թե ինչ օժանդակություն է ունեցել մշակույթի նախարարության փաստոնին, նա պատասխանեց. «Ոչ նախարարը, ոչ փոխնախարարը ինձի» հարցրած չեն Հովհաննես, ո՞նց ես: Միայն մասնակիցների տված դիպլոմների վրա գրված է Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն»:

«Ամառնուսը» նոր նպատակներ ու ծրագրեր ունի: Պատրաստվում է հաջող զարկերը կամ ամառը Ջանգեզուրի շրջանում. կազմակերպում Սևանում և Գորիսում անցկացնել նոր մրցույթ, որին կմասնակցեն նաև ժողովրդական գործիքներ նվագողներ:

Մի հետաքրքիր մտադրություն ևս. մինչև 16 տարեկան հայ կոմպոզիտորների փառատոն կազմակերպել, ուր մրցանակը կլինի հաղթողների գործերի տպագրումը:

Հովհաննես Անասյանը առաջարկում մտածում է նաև կազմակերպել «Ամառնուսի» բոլոր դափնեկիրների համերգը: «Այսպես սերունդների հոգևոր սնունդն առաջնային է: Երբ մենք դարեր բնթացքին պայքարել ենք, ապա միայն մշակույթի շնորհիվ: Մեր երեխաները կհաղթեն երաժշտական կատարողական արվեստի բնագավառում ննդկայացողների շարքերը և դուրս կգան միջազգային ասպարեզ»:

ՄԵՏԱՔՍՅԱ ՂԵՎՈՆՅԱՆ

ՕՐՎԱ ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ

Պատասխանատվություն և պահանջ

Կանանց գործող կազմակերպությունների համանախագահությունը իր ողջ գործունեության ընթացքում ղեկավարվել է երկու հիմնարար մոտեցումներով՝ պատասխանատվություն և պահանջ: Հանրապետական մակարդակ կանանց համար, ազգային համերաշխությանը նպաստող, կառուցողական, կենտրոնաձիգ գործունեությունը մեր կազմակերպությունների կանոնադրական հիմնադրույթն է: Կանանց հիմնահարցերի լուծման համար մենք համագործակցել ենք և՛ իշխանությունների, և՛ գործող կուսակցությունների հետ:

Իշխանությունները, ցավոք, մեր բարձրացրած հարցերի հանդեպ ցուցաբերել են արհամարհական լռություն կամ կարծր՝ համագործակցությունից հեռու, դիրքորոշում: Ասածի ապացույցն են անպատասխան մնացած մեր բոլոր առաջարկները կանանց սոցիալական իրավիճակի, գործազրկության կասեցման և «Առագաստ» շաբաթաթերթի արգելման մասին:

Մենք զերծ ենք մնացել քայլերից, որոնք կարող էին ապակայունացնել վիճակը հանրապետությունում: Առաջնորդվելով պատասխանատվության մեր բարձր ժողովրդավարության, խաղաղ քաղաքացիական հասարակության ստեղծման գործընթացում, մենք կանանց գործող 10 կազմակերպություններ, ստեղծեցինք համանախագահություն, 1994/95 թթ. մեր միացյալ ջանքերը նպատակաուղղելով Ազգային ժողովի ընտրություններում կանանց արդյունավետ մասնակցության ապահովմանը, արդարացի ընտրությունների կայացմանը, կին պատգամավորների թեկնածությունների սատարմանը: Վեց այլ հասարակական կազմակերպությունների հետ մենք փորձեցինք հիմնել «Քվեարկություն-Հայաստան» տեղական անկախ դիտորդների ինստիտուտը: Մեր բոլոր քայլերը եղել են հավասարակշռված և պատասխանատու:

Ըստ մեզ, հանրապետությունում խախտվել է քաղաքական ուժերի հավասարակշռությունը: Իշխանությունները պատասխանատու են ստեղծված իրավիճակի համար: Նրանց ընդգծված արհամարհական վերաբերմունքը ընդդիմադիր ուժերի հանդեպ, ընտրական գործընթացում առկա բազմաթիվ խախտումները, վերջիններիս զրկում են արդարացի ընտրությունների կայացման հույսից: Այս հանգամանքը կարող է պատճառ դառնալ վիճակի ապակայունացման: Այս պահին ընտրությունները մեզ տրված զուգեզակի հնարավորությունն են՝ խաղաղ ճանապարհով դուրս գալու այս ճգնաժամային իրավիճակից՝ հնազանդ վելով ժողովրդի արտահայտած կամքին:

Մենք դիմում ենք կանանց և բոլոր տղամարդկանց, հանդես բերել քաղաքացիական պատասխանատվություն՝ կատարել ճիշտ ընտրություն՝ ելակետ ունենալով, որ առանց ուժեղ ընդդիմության չի կայանա ուժեղ պետություն:

Մենք համոզված ենք, այս ընտրություններում կանայք ունեն որոշիչ դեր: Մեր կարգախոսն է. առանց կանանց չկա դեմոկրատիա: Մեզ անհանգստացնում է վերջին օրերին ասպարեզ եկած կանանց փոքրաթիվ մի խումբ «Շամիրամ» կուսակցության անվան տակ: Հայտնի են այս սցենարի հեղինակները. մենք ամեն ինչ գիտենք իրար մասին: Բազմաթիվ կանանց կազմակերպությունների կողքին կարող էր լինել նաև այս մեկը, բայց «Շամիրամի» համար այս լուրջ գործընթացը, կարծես թե իրենց մոդայիկ բառով ասած «շոկ-շոու» է, որի մեջ ընդգրկված են նախարարություններ, ռադիոն, հեռուստատեսությունը և այլն: Այս կազմակերպությունը, կարծես թե եկավ ավարտելու կանանց շարժման տրոհումը, ի չիք անելու մեր երկարատև ջանքերը՝ կանանց դուրս մղելու կենտրոնաձիգ դիրքերում: Հանրությունը տեղեկացավ, որ «Շամիրամը» ՀՀՇ-ի նոր կառույցն է, որ իրենց հիմնական զենքը «ոտքը ոտքին գցելն է»: Երբ ընթերցում ես նրանց բազմաթիվ հարցազրույցները, սարսռում ես և մտածում, մի՞թե մեկը չկա, որ ասի՝ կանգ առեք, աղջիկներ, ձեր լեզուն ձեր թշնամին է: Այս տիկնայք պատարագ հող ստեղծեցին, որտեղ կանայք դառնան ծաղրածանակի, երկմիտ ասեկոսեների թիրախ:

Հակասահմանադրական այս մրցույթը կարող է խանգարել շատ արժանավոր կանանց ընտրվելուն: Ուստի, խնդրում ենք, սիրելի հայրենակիցներ, ուշադիր լինել և հիշել՝ «Շամիրամը» ներկայացնում է միայն ինքն իրեն և ոչ թե Հայաստանի կանանց շահերը:

Այդ կազմակերպությունը ոչ մի թելով կապված չէ կանանց գործող ոչ կառավարական կազմակերպությունների համանախագահությանը:

Կանանց առանձնահատկություններից մեկն է սրտով, ուստի ավելի խորը և ճշմարիտ մտածելու ունակությունը: Մայրական սիրտը միշտ թելադրում է լինել այն զավակի կողքին, որը օգնության և սատարման կարիք ունի: Կանայք կոչված են հաղթահարելու ուժին ուժ հակադրելու մոտեցումը: Մենք ուզում ենք ապրել մի երկրում, ուր օրենքի առջև, իսկապես, բոլորը հավասար են, ուր իշխանական ողջ մեքենան կնպաստի բոլորիս համար մաքուր ղավայել կյանքի ապահովմանը:

Թող մեր սիրտը և խիղճը կարողանան հաղթահարել այն բոլոր կեղծիքների տեղատարափը, որը մեզ հրամցնում են պետական լրատվական միջոցներով: Ինչպես ասում են, Աստծո օգնությամբ կարողանանք կատարել իսկապես ազատ և անկախ ընտրություն: Ժողովրդավարության բարձրագույն ծեսերումը ընտրությունների գաղտնիությունն է, ուստի, մենք կարող ենք հանգիստ կողմնորոշվել՝ առանց վախենալու նրանցից, ովքեր տնից-տուն ընկած սպառնում են պատժամիջոցներ կիրառել իրենց ձայնը չտալու դեպքում:

Հուսանք, որ մեզ ազգովին կհաջողվի հաղթահարել այս իրավիճակը և, ինչպես ասում է մեր ժողովուրդը, լեռան տորոսին գտնվող ճամփորդը կհասնի գագաթին:

Ն. ՏԱԳՈՐՅԱՆ,
Հայաստանի կանանց հանրապետական խորհրդի նախագահ
Ա. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ,
ՀՕՄ-ի հայաստանյան շրջանային վարչության ատենապետ
Լ. ՇԱՌՈՅԱՆ,
«Հայ կանանց դաշինքի» նախագահ

ԵՐԱԶ

Տուրիստական ֆիրմա

Հուլիսի 30-ին հնարավորություն է ընձեռում Ձեզ 7 օր հանգստանալ Եվրոպայի ամենագեղեցիկ և հեղինակավոր հանգստյան վայրերից մեկում՝ Ռիմինիում (Իտալիա), որը գտնվում է Ադրիատիկ ծովի ափին:

ԵՐԵՎԱՆ-ՌԻՄԻՆԻ (Իտալիա)

34 աստղանի հյուրանոց, օրական երկու անգամ սնունդ, հիանալի սպասարկում և շրջագայություն՝

ՀՌՈՄ	2 օր
ՎԵՆԵՏԻԿ	1 օր
ՍԱՆ ՄԱՐԻՆՈ	1 օր
ԲՈԼՈՆԻԱ	1 օր

Ռիմինի և Բոլոնիա քաղաքներում Ձեզ սպասում են մեծածախ առևտրի կենտրոններ, որտեղ կարող եք ձեռք բերել ցանկացած ապրանք զեղչ գներով:

Շտապեցեք

Փաստաթղթերը անհրաժեշտ է ներկայացնել մինչև հուլիսի 8-ը:
Պայմանների ծանոթացնել «Անի» հյուրանոց,
511 սենյակ, հեռ. 52-92-57, 59-45-11, «Երևան» հյուրանոց,
1-ին մասնաշենք, 339 սենյակ, հեռ. 56-08-95

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մարզական

ԸՆՏՐԱՐՇԱՎ

Սուրեն Բաղդասարյան. «Ազգին կփրկի օրենքի գերակայությունը»

Մեր թերթի մարզական թղթակցի, անվանի հեռուստամեկնաբան Սուրեն Բաղդասարյանը Ազգային ժողովի պատգամավորության թեկնածու է գրանցված Երևանի թիվ 16 ընտրատարածքում: Նա «Ազգի» հիմնադիրներից մեկն է: Մի լրագրող, որ խոսակցական ժանրին սահուն կերպով զուգորդեց նաև լրագրայինը: Նրա շնորհիվ «Ազգ»-ի մարզական բաժինն այսօր հանրապետությունում լավագույնն է: Սուրեն Բաղդասարյանի բազմաբնույթ, սկզբունքային և օպերատիվ հրապարակումները մեծ հետաքրքրությամբ են ընկալվում և ընթերցողների հսկայական բանակ են ստեղծել: Շուրջ քառորդ դար հեռուստատեսությամբ, ռադիոյով, մամուլում նա անխոնջ լուսաբանում է հանրապետության և միջազգային մարզական կյանքը, համաշխարհային մեծ խաղերի իրադարձությունները: Սուրեն Բաղդասարյանի թեկնածությունն իր ժողովրդին ներկայացված, նրա հոգեհարազատ անձնավորություն է, որը մեծ հեղինակություն է վայելում ոչ միայն հանրապետությունում, այլև Սփյուռքում, և, իհարկե, մեր... խմբագրությունում:

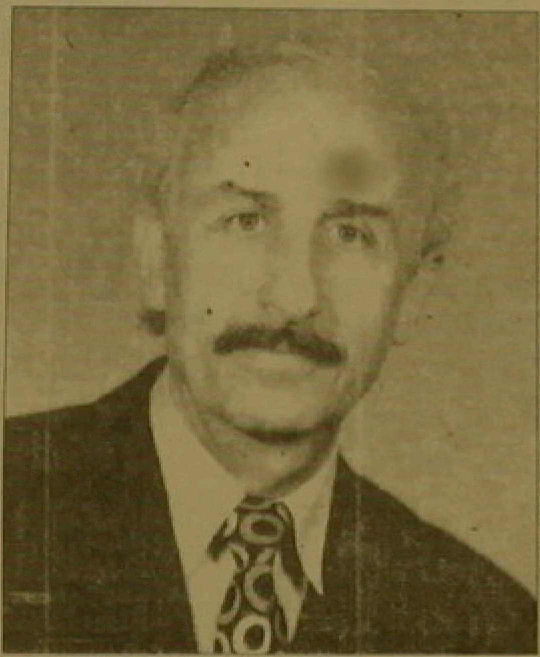

– Չե՞ք խորհում, որ քաղաքականի ասպարեզ մտնելով [illegible] վտանգի տակ եք դնում Ձեր հեղինակությունը:

– Նման վտանգ իհարկե կա: Տարիներ շարունակ գիտակցաբար ձգտել եմ քաղաքականությունից հեռու մնալ: Ուղիղ մեկ տարի առաջ, երբ գտնվում էի ԱՄՆ-ում և հավատարմագրված էի ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությունում, մեկ ամիս շարունակ հանդես գալով «Արմենիա թուդեյ» հայկական հեռուստածրագրով, վերջինիս կողմից բարձր վարձատրությամբ առաջարկություն ստացա համագործակցել, պայմանով, որ նաև լուսաբանեմ հայրենի հանրապետության քաղաքական կյանքից: Սակայն, մտածված հրաժարվեցի գայթակղիչ առաջարկից, մտահոգված լինելով, որ որքան ինչքան էլ օբյեկտիվ լինեմ, քաղաքական որոշ խոսափողների դեր չեմ գա: Բայց հիմա, գիտակցաբար, գնում եմ այդ վտանգավոր քայլին:

– Ի՞նչն է ստիպում դրան:

– Միայն ու միայն մեր բեկված վիճակը, մեր երեխաների համար ազատ և խաղաղ հասարակարգ ստեղծելու երազը, հզոր Հայաստան վերակերտելու, անկախ ու հզոր տնտեսություն ստեղծելու հույսը: Ամեն ոք պետք է պատասխանատու լինի մեր սերունդների առջև և իր ուժերի ներածին չափ ներդրում անի նաև ժողովրդավարական պետության ստեղծման գործում: Աշխատանքի բնույթով, ինչպես ասում են, աշխարհի ոտքի տակ եմ տվել: Շատ երկրներում ականատես լինելով բարեկեցիկ կյանքի, միշտ ցավով եմ ընդունել մեր ժողովրդի տխուր վիճակը: Համոզված եմ, որ մեր ազգը իր մտավոր կարողություններով և աշխատասիրությամբ արժանի է լավ ճակատագրի: Բայց դրա համար խաղաղություն և հզոր պետություն է պետք: Մեր դժբախտությունն այն է, որ ազգովին դարձել ենք օրինազանցներ: Միայն օրենքի գերակայությունը կարող է փրկել մեր ժողովրդին: Առանց բացառության բոլորս, սկսած պետական այրերից մինչև շարքային մահկանացուներս, օրենքի առջև պետք է հավասար լինենք: Ուշագրավ է, որ մեր հայրենակիցները արտագաղթելով այլ երկրներ, անմիջապես ենթարկվում են օրենքներին: Ինչո՞ւ նույնը չլինի նաև մեզ մոտ: Հզոր և զարգացած երկրների հաջողության բանալին ժողովրդավարական օրենքների խստագույն կիրառումն է: Տարիների փորձը բերել է այն եզրակացության, որ մեր դժբախտության գլխավոր պատճառներից մեկն էլ ամեն ինչին հարմարվելն է, չափազանցված հանդուրժողականությունը: Միայն ազգովին կարող ենք պայքարել բոլոր չարագործությունների դեմ: Անտարբերությունն ամենամեծ չարիքն է: Ընտրարշավի այս կարճ ժամանակահատվածում համոզվել եմ, որ մեր ժողովուրդն էլ ավելի իներտ է դարձել: Ամեն ազգ ինքն է կառուցում իր երկիրը և ճիշտ են ասում, որ ամեն մի ժողովուրդ արժանի է իր ղեկավարներին: Բոլորը պետք է գիտակցեն, որ միայն ընտրությունների ակտիվ մասնակցությամբ և ճիշտ ընտրությամբ կարող են ինչ-որ չափով նպաստել հետագա բարեփոխումներին: Ազգային ժողովում պետք է ընդգրկվի ազգի սերուցքը: Հայրենիքի ճակատագիրն այլևս չի կարելի թողնել իշխանատենչ, [illegible] մարդկանց, փախկոտ հանձնակատարների, որոնք ոտնահարում են մեր մարդկային արժանապատվությունը, ժողովրդին դատապարտում աղքատության, անգրագիտության և հոգևոր հետամնացության: Մեր ազգային ժողովին պրոֆեսիոնալ, բանիմաց և սկզբունքային պատգամավորներ են պետք:

– Ի՞նչ ծրագրերով եք ուզում մտնել Ազգային ժողով:

– Առողջ սերունդ դաստիարակելը ցանկացած նորմալ երկրում գլխավոր հիմնահարցերից մեկն է: Մինչև հիմա Գերագույն խորհուրդը օրենք չի ընդունել ֆիզկուլտուրայի և սպորտի մասին: Լինելով այդ բնագավառի պրոֆեսիոնալ, պետք է ամեն ինչ անեմ, որպեսզի ֆիզկուլտուրան և սպորտը պետական նշանակության արժանանա: Այսքիվ պայքար կմղեմ նաև մեր ժողովրդի սոցիալ-տնտեսական վիճակը բարելավելու համար: Հեղինակությունս կօգտագործեմ ընտրատարածքում սոցիալական ծրագրեր իրականացնելու: Մենք պետք է բոլոր նպաստավոր պայմանները ստեղծենք արտաքին կապիտալի ներդրման համար: Այդ առթիվ բազմաթիվ անգամ զրույցներ եմ ունեցել արտասահմանի մեծահարուստ մեր հայրենակիցների հետ: Հայաստանը փոքր երկիր է և օրինական պետության առկայության դեպքում, համոզված եմ, կարճ ժամանակում կկարողանանք հաղթահարել դժվարությունները:

ԱՇՈՏ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Հարավսլավիան Եվրոպայի չեմպիոն

Հունաստանում ավարտվեց բասկետբոլի տղամարդկանց Եվրոպայի 29-րդ առաջնությունը: Եզրափակիչ հանդիպումը Հարավսլավիայի և Լիտվայի միջև մեծ լարվածության մեջ պահեց այն հեռուստադիտողներին, ովքեր դիտում էին խաղը: Ավելորդ չէ նշել, որ խաղը ուղիղ եթեր էր տրվում 112 երկրների համար: Սա վկայում է, որ հետաքրքրությունը բասկետբոլի, հատկապես Եվրոպայի առաջնության նկատմամբ, ամբողջ աշխարհում շատ մեծ է: Մասնագետների կարծիքով Եվրոպայի այս առաջնությունն իր կազմով ավելի ուժեղ էր, քան անցյալ տարի Տորոնտոյում տեղի ունեցած աշխարհի առաջնությունը: Այսօր Հին աշխարհամասում կան առնվազն 8 հավասարազոր թիմեր, որոնք կարող են կրել չեմպիոնի տիտղոսը: Թե Հարավսլավիան և թե Լիտվան բասկետբոլային մեծ ավանդույթներ ունեն: Ուրախալի է, որ ընդհանրապես լիտվական սպորտը ԽՍՀՄ փլուզումից հետո արագորեն կարողացել է իր արժանի տեղը գտնել միջազգային մրցասպարեզներում: Մեր թերթն արդեն գրել է, որ բասկետբոլի կանանց Լիտվայի հավաքականն էլ վատ չի հանդես եկել վերջերս ավարտված Եվրոպայի առաջնությունում: Լիտվայի ֆուտբոլի ազգային հավաքականի, որը պատվով է հանդես գալիս «Եվրոպա-96»-ի ընտրական փուլում, ռեյտինգը զգալիորեն բարձրացել է: Չնայած Սաբոնիսի թիմը խմբային մրցաշարում զիջել էր Հարավսլավիայի հավաքականին, թվում էր թե եզրափակիչում նրա հնարավորությունները գերադասելի են: Համենայն դեպս երկար ժամանակ լիտվացի բասկետբոլիստները հաշվի մեջ առաջ էին: Խաղին տոն էին տալիս Մարչյուլյոնիսը և Սաբոնիսը: Սակայն հարավսլավացիները, գլխավոր զենք ընտրելով հեռու տարածություններից նետումները, կարողացան բեկում մտցնել խաղի մեջ: Հատկապես անվրեպ էր Ջորջեվիչը, որը հրաշալի տեղից 3 միավորանոց մի քանի նետումներով կարողացավ առաջ մղել Հարավսլավիայի հավաքականին: Հանդիպման վերջին րոպեներն անցան փոխնիփոխ հաջողություններով և դրամատիկ պայքարում: Խաղի վրա իր բացասական ազդեցությունն ունեցավ ամերիկացի սևամորթ մրցավարը՝ Օլի Վեյրան, որի կոպիտ սխալներից տուժեցին ավելի շատ լիտվացիները: Ամենավճռական պահին, երբ հիմնական ժամանակի ավարտին մնում էր ընդամենը 5 րոպե, 5-րդ տուգանքն ստացավ և խաղահրապարակը թողեց Արվիդաս Սաբոնիսը, որը զրկվելով իր ընկերներին օգնելու հնարավորությունից, պահեստայինների նստարանին չկարողացավ զսպել իր արցունքները: Եղավ նույնիսկ մի պահ, որ մրցավարի հերթական կողմնակալ վճռից հետո լիտվացի բասկետբոլիստները հրաժարվեցին շարունակել խաղը: Միայն հարավսլավացի բասկետբոլիստների խնդրանքներից հետո Մարչյուլյոնիսը և իր խաղընկերները վերադարձան խաղահրապարակ: Բայց արդեն ուշ էր: Հարավսլավիայի հավաքականը, որի կազմում հանդես էին գալիս համաշխարհային ճանաչման արժանացած մի քանի բասկետբոլիստներ, հանգիստ և վստահ կարողացավ 96-90 հաշվով խաղը հասցնել հաղթական վախճանի և տիրել չեմպիոնի կոչմանը: Հատկապես գերազանց խաղաց Ջորջեվիչը, որը վաստակեց 38 միավոր: Լիտվայի հավաքականից ամենաարդյունավետը Մարչյուլյոնիսն էր, որը վաստակեց 28 միավոր: Չնայած Հարավսլավիան մասնատվել է, սակայն նրա արբանյակ պետությունները շարունակում են տոն տալ եվրոպական բասկետբոլում:

ԽՃԱՆԿԱՐ

Փոքրիկ հսկան

Ո՞վ է ասում, թե չինացիները ցածրահասակ են: 13-ամյա բասկետբոլիստուհի Չանգ Քսիլիան իր վրա է բևեռել երկրի բասկետբոլային ղեկավարների ուշադրությունը: Այս աղջկա հասակն արդեն 2 մետր է, նրան «բարձր» ապագա է սպասում:

Սոլիդի զոհը

Նախկինում խոստումնալից բեյսբոլիստ Գլեն Բուրկը 42 տարեկան հասակում վախճանվեց սոլիդ հիվանդությունից: Շուրջ 20 տարի է ինչ Բուրկը մոռացվել էր լրագրողների կողմից: 1970 թ. վերջերին անցկացրած ընդամենը 23 խաղերից հետո ստիպված էր հրաժեշտ տալ պրոֆեսիոնալ իր մարզաձևին, հայտարարելով, որ ինքը համասեռամոլ է: Լոս Անջելեսի «Դո Ջերս» թիմը նրան պատրաստ էր նվիրել մեղրամսի մի մեծ ուղևորության տոմս, եթե Գլեն Բուրկը համաձայներ ամուսնանալ մի կնոջ հետ:

Ամերիկացու ռեկորդը

ԱՄՆ-ի Հյուսիսային Կարոլինայի նահանգի Ֆորդ Բրակկ ափարագայում ամերիկացի ռազմական մի սպա գերազանցեց պարաշյուտով ցատկելու աշխարհի ռեկորդը: Նա 24 ժամում ցատկեց 331 անգամ, որը նախկին ռեկորդից 30 ցատկով ավելին է:

Ավելանժը կմեկնի Իրան

Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիայի նախագահ Ժոաո Ավելանժը օգոստոսի 26-27-ը կայցելի Իրան ծանոթանալու պայմաններին և թույլատրելու այդ երկրին միջազգային խաղեր անցկացնել: Բայց դրա համար հյուրընկալվող թիմերը պետք է դիմում ներկայացնեն ՖԻՖԱ-ին, իրենց վրա վերցնելով Իրանի տարածքում ապահովության պատասխանատվությունը:

Կանանց թիվը կավելանա...

Թեթև ատլետիկայի միջազգային ֆեդերացիան ուզում է ավելացնել կանանց թիվը իր կազմակերպության ղեկավարությունում: Առաջիկայում Ստոկհոլմում կայանալիք թեթև ատլետիկայի միջազգային ֆեդերացիայի խորհրդակցությանը գեղեցիկ սեռի երկու ներկայացուցիչներ թեկնածու են մեկ պաշտոն գրավելու 25 տղամարդկանց կողքին:

Հսկայական գումար դատավարության համար

Ամերիկյան ֆուտբոլի նախկին գերաստղերից մեկի՝ Սիմփսոնի դատավարությունը շարունակվում է մեկ տարուց ավելի: Ինչ մեծ հայտնի է, նրան մեղադրում են իր նախկին կնոջ և նրա սիրեկանի սպանության հարցում: Դատավարության հետ կապված փաստաբանների ընդհանուր ծախսերն արդեն կազմում են աստղաբաշխական թիվ՝ 4 միլիոն 986 հազար դոլլար:

«ՍԱՆՏՈՒՐՍ»
ֆիրման առաջարկում է

10 ԱՆՄՈՌԱՆԱԼԻ ՕՐ ԿԻՊՐՈՍՈՒՄ

Բուլղարական «ՍԱՆՏՈՒՐՍ» ֆիրման յուրաքանչյուր 10 օրը մեկ կազմակերպում է ուղիղ թռիչք
ԵՐԵՎԱՆ - ԼԱՌՆԱԿԱ (Կիպրոս):
Առաջին թռիչքը հուլիսի 10-ին:

Բարձրակարգ հյուրանոց
(ծովից 100մ հեռավորության վրա)
Երկտեղանոց համարներ
(հեռախոս, հեռուստացույց, սառնարան, խոհանոց)
3-օրյա էքսկուրսիա ՊՈՐՏ - ՍԱՅԻԴ (Եգիպտոս) և Երուսաղեմ կիպրական օվկիանոսային «Արլանդե» ջերմանավով:
Ուղեգրի արժեքը $590 և 6200դր:

Ֆիրման առաջարկում է նաև 2-շաբաթյա հանգիստ Բուլղարիայի «Զոլոտիե Պեսկի» ծովափում ($490 և 6200դր) և մանկական փիլյաններ Նեսեբր առողջարանում ($400 և 6200դր):

Ցանկության դեպքում դիմել՝
«ԱՆԻ» հյուրանոց, 512, 523, 530 սենյակ
Հ.Պարոնյանի փ. 1 (Ձկան խանութի դիմաց)
և Դ. Փարպեցու 22 (նախկին Դուկասյան)
Հեռ. 52-42-65, 59-45-12, 53-15-00, 59-45-23, 56-51-08

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ժողովրդից, ժողովրդով, ժողովրդի համար

1920 թ. Հայաստանի Հանրապետության խորհրդայնացումով սփյուռքը մատնվեց անորոշության: Ստեղծված դժվարին կացությունից ելք գտնելու նպատակով Ռամկավար եւ Ազատական կուսակցությունները 1921 թ. հոկտեմբերի 1-ին Պոլսում բանակցություններ վարեցին եւ արդյունքում հիմնադրվեց Ռամկավար Ազատական Կուսակցությունը: ՌԱԿ-ին մաս կազմեցին նաեւ Ժողովրդական կուսակցությունը, Հայ Ազգային Ազատական միությունը, զորավար Անդրանիկի Հայաստանյան շարժումը եւ այլք:

ՌԱԿ-Ի ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. 1923 թ. նախաձեռնեց սփյուռքահայության առաջին հայրենադարձությունը եւ ակտիվորեն նպաստեց հայրենադարձության հետագա ծավալմանը.
2. Հայաստանում 1920 թ. նոր ավանները հիմնադրեց, շինարարությունը ֆինանսավորեց սփյուռքում հանգանակված գումարներով:
3. 1920-ական թվականներին Հայաստան առաքեց գյուղատնտեսական սարքավորումներ:
4. Բ. աշխարհամարտի ընթացքում փրկեց խորհրդային բանակի հայկական միավորումներին,
5. 1960-ականներից բացվեցին սփյուռքահայերին գործարաններ կառուցել Հայաստանում:
6. ՌԱԿ-ի անդամները առաջինը համատեղ ձեռնարկություններ հիմնեցին 1988-ի երկրաշարժից ավերված Հայաստանում:
7. ՌԱԿ-ը անվերապահորեն պաշտպանեց Հայաստանի անկախության հռչակումը 1991 թ.

ՀԱՅ ԴԱՏ

1. Կազմակերպել է Հայկական առաջին միջազգային կոնգրեսը, որը տեղի ունեցավ Նյու Յորքում, 1946 թ.: Կոնգրեսը արդար վերաբերմունք պահանջեց դաշնակիցներից հայ ժողովրդի խնդիրների նկատմամբ:
2. Նախաձեռնել է Մեծ եղեռնի 50-ամյակի ոգեկոչումը սփյուռքում:
3. Հետեւողականորեն պաշտպանել է Հայ Դատը, այդ նպատակով Հայկական իրավունքը խորհրդներ ստեղծելով տարբեր երկրներում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

1991 թ. հուլիսի 1-ին Հիմնադիր խորհրդի կողմից Հայաստանի Հանրապետության տարածքում Հայաստանի Ռամկավար Ազատական Կուսակցության հռչակումով ՌԱԿ-ը փաստորեն վերահաստատվեց մայր հայրենիքում: ՀՌԱԿ-ը ակտիվորեն մասնակցեց Անկախության հանրաքվեին ու նախագահական ընտրություններին: ԳԽ-ում ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցությունը նախորդ հինգ տարիներին ծավալել է օրինաստեղծ պատշաճ գործունեություն՝ հայեցակարգերով ու օրենսդրական նախաձեռնություններով: Այսօր ՀՌԱԿ ակումբներ են գործում Հայաստանի գրեթե բոլոր շրջաններում: Կուսակցության տեսակետները են պաշտպանվում «Ազգ» օրաթերթում եւ «Պայքար» ամսագրում: ՀՌԱԿ-ի հետ համագործակցաբար իր գործունեությունն է ծավալում Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միությունը:

ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ

1. Ապահովել եւ պահպանել Հայաստանի անկախությունն ու ինքնիշխանությունը:
2. Ակտիվել ժողովրդային կամքի գերիշխանությունը, ռամկավարական (ժողովրդավարական) եւ ազատական սկզբունքները Հայաստանի Հանրապետության սահմաններում:
3. Հետապնդել, որպեսզի Հայկական ցեղասպանությունը միջազգայնորեն ճանաչվի պետությունների ու բարձրագույն ատյանների կողմից, ինչպես նաեւ իրականանան հայկական հողային եւ գույքային փոխհատուցումները Թուրքիայից:

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը ՀՀ Ազգային ժողովի ընտրություններին է գնում իր հարազատ ժողովրդի հետ միասին նրա ձգտումներն արտահայտողի իրավունքով:
Կառուցելու մի շեն ու բարգավաճ երկիր, որը խարսխված է լինելու ազատական ռամկավարության սկզբունքների եւ կատարելագործված մի այնպիսի Սահմանադրության վրա,
որի նպատակն է ազատ հասարակության եւ հզոր պետության արարումը:
Արծարծելու հայ մարդու միտքն ու հոգին կաշկանդող կապանքները, առաջնորդվելով արդարության եւ օրինականության ուղենիշներով:

Այսպիսով, ԵԹԵ ՈՒԶՈՒՄ ԵՔ

■ օր առաջ համոզվել, որ արդար վաստակով, աշխատանքով կարելի է ոչ միայն գոյատեւել, այլեւ լիարժեք ապրել.
■ օր առաջ տեսնել, թե ինչպես են արժանի տիրոջը հանձնվելով աշխատում ու բարգավաճում ներկայիս ավերված ու թալանված մեր գործարանները, արտադրական ձեռնարկությունները,

ԵԹԵ ՈՒԶՈՒՄ ԵՔ

■ ստեղծվի ժողովրդական կամքն ու շահերը արտահայտող կառավարություն ու ներդաշնակ օրենսդրություն եւ արդարադատության համակարգ.
■ իսկողության տակ առնվի իրավապահ մարմինների գործունեությունը պարփակելով նրանց հանցագործությունների դեմ պայքարի եւ հասարակական կարգի պահպանման սահմաններում.
■ կատարելագործվեն զինծառայության եւ զինապարտության օրենքները՝ բացառելով դրանցից շեղումը.
■ պաշտոնատար անձինք ծառայեն ոչ թե իրենց շահերին, այլ պետությանն ու ժողովրդին, իրենց վեր չհամարելով օրենքից եւ խախտման դեպքում կրեն դատական պատասխանատվություն.

ԵԹԵ ՈՒԶՈՒՄ ԵՔ

■ օր առաջ լինդունված տեսնել այն օրենքը, որը պիտի պաշտպանի ավանդատուի շահերը եւ վերադարձնի նրա արդար աշխատանքով խնայած միջոցները, լինի դա պետության թե մասնավորի մոտ.
■ այն օրենքը, որ բաղաքակիրթ ազատորեն կապահովի եւ կազատի սպառողին խնդրոյի կամ էլ, լավագույն դեպքում պահանջողի հոգենցողիչ դերից.

ԵԹԵ ՈՒԶՈՒՄ ԵՔ

■ վստահ լինել, որ հայ գյուղացին արդյունավետ կմշակի իր ամբողջ հողը ստանալով երկարաժամկետ վարկեր, էժան սերմացու, պարարտանյութ, մատչելի գներով կօգտվի մեխանիզատորական ծառայություններից, եւ հողի արգասաբերն ու անասնապահական մթերքները կկարողանա հասցնել շուկա.

ԵԹԵ ՈՒԶՈՒՄ ԵՔ

■ վստահ լինել ձեր վաղվա օրվա համար, համոզված, որ ձեր երեխաները պետության կողմից երաշխավորված լիարժեք կրթություն կստանան եւ հնարավորություն զարգացման ու առաջընթացի համար.
■ վստահ լինել, որ պետությունը կարիքավորներին անվճար եւ որակյալ բուժում կապահովի հիվանդության դեպքում.
■ վստահ լինել, որ պետությունը միջոցներ չի խնայի ազգային մշակույթի ու գրականության, գիտության ու արվեստի զարգացման համար:

ԵԹԵ ՈՒԶՈՒՄ ԵՔ

■ վստահ լինել, որ ուսանողը հիմնավոր ու բարձրարժեք կրթություն կստանա եւ իր ապագան կտեսնի այս երկրի եւ այս պետության ապագայի մեջ:

ՈՒՐԵՄՆ, ՏՎԵՔ ՁԵՐ ՁԱՅՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆԸ,

որովհետեւ մենք համախոհներ ենք եւ հաջողության կարող ենք հասնել միայն միասնական ուժերով:

Ռուբեն Միրզախանյան
ՀՌԱԿ ՀՎ ատենապետ,
ՀՊՄԻ կոմպոզիտորի ֆակուլտետի դեկան,
պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

Հոգսերի մեջ միայնակ մնացած հայ մարդ, դու այսօր դժվարությամբ ես հաղթահարում խառնաժամը: Սակայն մենք համոզված ենք, որ նույնիսկ նախընտրական այս թոհուբոհի, աղմուկ-աղաղակի մեջ, մեր խոսքը կհասնի քեզ, որովհետեւ այդ խոսքը ծնվել է մեր հոգում ու սրտում եւ քո հոգուն ու սրտին է հասցեագրված:

Համոզված ենք, որ դու պիտի հավատաս, որ օրենքով երաշխավորված, արդար ու բարեկեցիկ կյանքի քեզ տանող մեր խոստումները հիմնավորված են կենսունակ ու ճշգրիտ հաշվարկների, իրական ծրագրերի եւ անհրաժեշտ այն հավատի վրա, որ այդ ծրագրերը մենք միասին ենք իրականացնելու:

Համոզված ենք, որ մեր միասնությամբ ոչ մի ծրագիր չի կարող մնալ անկատար: Մենք, որ ապրել ենք շատ օրերի ենք իրար վստահել ինչն է խանգարում մեր միասնության հիմա չհավատալ...

Ռաֆիկ Պետրոսյան
ՀՌԱԿ ՀՎ անդամ, Երեւանի պետհամալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետի դեկան, պրոֆեսոր

Ազգային ժողովի ընտրություններից հետո Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը ակտիվորեն կմասնակցի հետեւյալ օրենքների մշակմանն ու ընդունմանը.
1) Օրենք սահմանադրական դատարանի մասին,
2) Օրենք ՀՀ քաղաքացիության մասին,
3) ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրք
4) ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրք,
5) ՀՀ քրեական օրենսգիրք եւ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրք
6) ՀՀ վարչական իրավախախտումների մասին օրենսգիրք,
7) Օրենքներ արտադրական, առեւտրական եւ սպառողական կոոպերացիայի մասին:
8) Օրենք ՀՀ դատարանի մասին
9) Օրենք ՀՀ դատախազության մասին

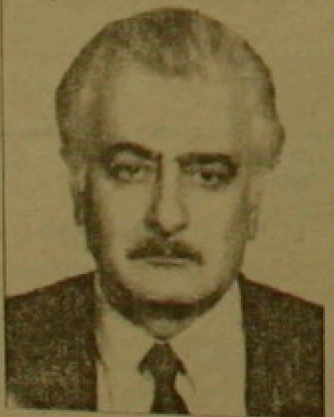

Ջուանիկ Դոլլաբյան
ՀՌԱԿ ՀՎ անդամ,
ՀԹՄՄ խորհրդի նախագահ,
ժողովրդական արտիստ, պրոֆեսոր

Պատգամավոր ընտրվելու դեպքում իմ կարեւոր խնդիրներից է լինելու պայքարել հանուն այն բանի, որպեսզի գրականության եւ արվեստի, ընդհանրապես մշակույթի դերը միշտ բաց մնան ժողովրդի լայն զանգվածների առաջ, որպեսզի շուկայական հարաբերությունների անվան տակ գիրքը, նկարը, կինոստեղծագործությունը չդառնան սովորական, ծախու ապրանք, իրենց վաճառելի գներով չդառնան անմատչելի մեր ժողովրդի համար, այն ժողովրդի, որը դարեր շարունակ գոյատեւել է հենց այդ հոգեւոր սնունդի, գրականության եւ արվեստի ուժով, եւ այդպես ապրել է մինչեւ 20-րդ դար:

ՏՈՒՐ ՔՈ ՁԱՅՆԸ ՀՌԱԿ-ԻՆ ԵՎ ՄԵՆՔ ՄԻԱՍԻՆ ԿԻՐԱԿԱՆԱՑՆԵՆՔ ԱՅՆ ԾՐԱԳԻՐԸ, ՈՐԻ ՇՆՈՐՀԻՎ ԵՐՋԱՆԻԿ ՈՒ ԱՊԱՀՈՎ ԿՅԱՆՔԻ ԽՈՍՏՈՒՄՆԵՐԸ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԿԴԱՌՆԱՆ ՈՉ ՄԻԱՅՆ ԳԱԼԻՔ ՍԵՐՈՒՆԴՆԵՐԻ, ԱՅԼԵՎ ԲԱԶՈՒՄ ԴԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՈՒ ՓՈՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՏԵՍԱԾ ՄԵՐ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԵՆՑ ԱՅՍ ՍԵՐՆԴԻ ՀԱՄԱՐ, ՈՐԸ ԼԻՈՒԼԻ ՎԱՍՏԱԿԵԼ Է ԼԱՎ ԿՅԱՆՔՈՎ ԱՊՐԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

digitised by A.R.A.R.@